

महाराष्ट्र विधानपरिषद

पहिले अधिवेशन, २०२२

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

शुक्रवार, दिनांक ११ मार्च, २०२२ / फाल्गुन २०, १९४३ (शके)

- | | | |
|---|---|---------------------|
| (१) उप मुख्यमंत्री | } | यांचे प्रभारी विभाग |
| (२) जलसंपदा व लाभक्षेत्र विकास मंत्री | | |
| (३) सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री | | |
| (४) कामगार, ग्रामविकास मंत्री | | |
| (५) वैद्यकीय शिक्षण, सांस्कृतिक कार्ये मंत्री | | |
| (६) महिला व बालविकास मंत्री | | |
| (७) मृद व जलसंधारण मंत्री | | |

प्रश्नांची एकूण संख्या - ५२

पालघर जिल्ह्यातील जिल्हा परिषदेच्या शाळांमध्ये ई-लर्निंग व सौरऊर्जा विद्युतीकरण सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत

(१) * १२५२१ अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.प्रसाद लाड, डॉ.परिणय फुके, डॉ.रणजित पाटील : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पालघर जिल्ह्यातील जिल्हा परिषदेच्या शाळांमध्ये ई-लर्निंग सुविधा व सौरऊर्जा विद्युतीकरण करण्याबाबत जिल्हा वार्षिक योजना नाविन्यपूर्ण योजनेतर्गत कोकण पदवीधर लोकप्रतिनिधीनी मा.पालकमंत्री यांच्यामार्फत जिल्हा प्रशासनास पत्र सादर केले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जिल्हा परिषदेच्या शाळांना ई-लर्निंग सुविधा मिळण्याबाबतचा सविस्तर प्रस्ताव जिल्हा परिषद शिक्षण विभाग पालघर येथे सादर करूनसुद्धा जिल्हा परिषदेने सदर प्रस्ताव पुढील मान्यतेसाठी जिल्हाधिकारी कार्यालय, पालघर येथे पाठविला नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, पालघर सारख्या आदिवासीबहुल जिल्ह्यातील जिल्हा परिषदेच्या शाळांमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना ई-लर्निंग सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत जिल्हा परिषद प्रशासन दुर्लक्ष करित आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून पालघर जिल्ह्यातील जिल्हा परिषदेच्या शाळांतील विद्यार्थ्यांना ई-लर्निंग व सौरऊर्जा विद्युतीकरण सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.हसन मुश्रीफ : (१) हे खरे आहे.

(२), (३), (४) व (५) विधानपरिषद सदस्य, कोकण पदवीधर मतदार संघ यांनी पालकमंत्री पालघर जिल्हा यांना दिनांक ०५/०३/२०२१ च्या पत्रान्वये प्रस्ताव दिला आहे. मात्र सदर पत्र जिल्हा परिषद, पालघर यांचेकडे प्राप्त झालेले नाही. तथापि, जिल्हा नियोजन अधिकारी, जिल्हा नियोजन समिती, पालघर यांच्याकडून प्राप्त दिनांक २५/०२/२०२२ च्या पत्रानुसार जिल्हा परिषद, पालघर यांनी पालघर जिल्ह्यातील शाळांना डिजीटल क्लासरूम उपलब्ध करून देण्याबाबत दिनांक २८/०२/२०२२ च्या पत्रान्वये प्रस्ताव जिल्हा नियोजन समितीस सादर केला आहे.

पालघर जिल्ह्यातील जिल्हा परिषद शाळेतील विद्यार्थ्यांना ई-लर्निंग करीता सन २०१५-१६ मध्ये १४० शाळांना मल्टीमिडिया इंटरअॅक्टिव सिस्टीम सुविधा, सन २०१८-१९ मध्ये ई-लर्निंग करीता ८४ शाळांना, सन २०१९-२० मध्ये ई-लर्निंग करीता ७३ शाळांना सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

तसेच सन २०१९-२० मध्ये जिल्हा वार्षिक योजना सर्वसाधारण अंतर्गत ११६ शाळांना सौरऊर्जा विद्युतीकरण (सोलर) सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

मुंबईतील सर जे. जे. रुग्णालयात उपचारासाठी औषधे व वैद्यकीय साधनसामुग्री उपलब्ध करून देण्याबाबत

(२) * ११७८३ डॉ.(श्रीमती) मनिषा कायंदे, श्री.सुनिल शिंदे, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.प्रसाद लाड, डॉ.परिणय फुके, डॉ.रणजित पाटील : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सर्व वैद्यकीय महाविद्यालय तसेच रुग्णालयांना हाफकीन बायोफार्माकडून औषधे पुरविली जात असून, सन २०२०-२१ मध्ये नोंदणी केलेल्या औषधांपैकी केवळ ३० टक्केच औषधे प्राप्त झाली असल्याची बाब दिनांक ८ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबईतील सर जे. जे. रुग्णालयात औषधांचा व वैद्यकीय सामुग्रीचा तुटवडा निर्माण झाला असून कोरोना प्रादुर्भावासह ताप, सर्दी, खोकला व अंगदुखी ही लक्षणे असणाऱ्या रुग्णांसाठी पॅरासिटामॉलसारख्या गोळ्या उपलब्ध नसल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राज्यातील वैद्यकीय महाविद्यालय तसेच रुग्णालयांमध्ये एन्ट्रानिल सायट्रेट हे वेदनाशमक इंजेक्शन, अॅमोक्सिन क्लॅव्ह इंजेक्शन, सर्पदंशासाठीचे अॅप्टी स्नेक व्हेनम, हिपॅटायटीस बी इम्युनोग्लोबिन, स्टराइल वॉटर व कोरोना रुग्णांना वैद्यकीय उपचारांसाठी लागणारी काही औषधे उपलब्ध नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, हाफकीन बायोफार्माकडे पाठपुरावा करूनही सद्यःस्थितीत आवश्यक असलेली ३३ औषधे उपलब्ध झालेली नसून राज्यातील वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयांमध्ये औषधांच्या तुटवड्यामुळे कोरोना रुग्णांसाठी तसेच इतर आजारांच्या रुग्णांना लागणारी औषधे रुग्णालयात उपलब्ध नसल्याने रुग्णांच्या जीवाला धोका निर्माण झाला असून रुग्णांना आर्थिक भुर्दंड सहन करावा लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) तसेच, मुंबईतील सर जे. जे. रुग्णालयामध्ये व्हेटिलेटरची अपुरी उपलब्धता असून, त्यापैकी अनेक संच नादुरुस्त असल्याचे निदर्शनास आले असून ओमायक्रॉन विषाणू संसर्गाचा वाढता प्रादुर्भाव पाहता व्हेटिलेटर्स नादुरुस्त असण्यामागची कारणे काय आहेत,

(६) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने राज्यातील सर्व वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयांना रुग्णांवरील वैद्यकीय उपचारासाठी आवश्यक असलेली औषधे, वैद्यकीय साधनसामुग्री तसेच, व्हेटिलेटर उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(७) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.अमित विलासराव देशमुख : (१) नाही.

(२) नाही.

(३) नाही.

(४) नाही.

(५) व (६) एकूण ११० व्हेटिलेटर्स पैकी ९८ कार्यरत असून १२ नादुरुस्त असलेले व्हेटिलेटर्स दुरुस्त करून घेण्याची कार्यवाही संस्थास्तरावर सुरु आहे.

(७) प्रश्न उद्भवत नाही.

पेठ (जि.नाशिक) तालुक्यातील मृद व जलसंधारणाच्या विविध योजनांमध्ये गैरव्यवहार झाल्याबाबत

(३) * १२८२९ श्री.रमेश कराड, श्री.सदाशिव खोत, श्री.गोपिचंद पडळकर, श्री.विनायकराव मेटे, डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.सुरेश धस, श्री.नागोराव गाणार, श्री.निलय नाईक, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.प्रविण दटके, श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय मृद व जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्याच्या कृषी विभागामार्फत विविध योजना राबवित असताना सन २०११ ते २०१७ या कालावधीमध्ये पेठ (जि.नाशिक) कृषी विभागाच्या १६ अधिकाऱ्यांनी शासनाच्या रुपये ५० कोटी ७२ लाख ६४ एवढ्या निधीमध्ये गैरव्यवहार केल्याचे दिनांक ८ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पेठ तालुक्यात शासनाच्या विविध योजना मंजूर करून, त्यांच्या बोगस निविदा काढून सुमारे १४७ शेतकऱ्यांची कृषी अधिकाऱ्यांनी फसवणूक केली आहे, तसेच उपरोक्त कालावधीमध्ये पेठ कृषी विभागांतर्गत मंजूर असलेली कामे न करता, लाभार्थी आदिवासी शेतकऱ्यांच्या बनावट कागदपत्रांच्या आधारे कामे पूर्ण झाल्याचे दाखवून गैरव्यवहार करण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने कामाची देयके मंजूर करून गैरव्यवहार करणाऱ्या दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.शंकरराव गडाख : (१) अंशतः खरे आहे.

दिनांक ८ जानेवारी, २०२२ रोजी स्थानिक वृत्तपत्रामध्ये अशा आशयाचे वृत्त प्रसिध्द झाले आहे.

तालुका कृषी अधिकारी, पेठ कार्यालयांतर्गत सन २०११-१७ या कालावधीत गतिमान पाणलोट योजनेंतर्गत रुपये ७,२५,६४,०००/- आणि एकात्मिक पाणलोट विकास कार्यक्रमांतर्गत रक्कम रुपये १२,७३,९३,०००/- अशी एकूण रक्कम रुपये १९,९९,५७,०००/- खर्च झालेली आहे. त्यामुळे, शासनाचे रुपये ५० कोटी ७२ लाख ६४ रुपयाचा गैरव्यवहार केला असल्याचे म्हणणे संयुक्तिक नाही.

(२) व (३) सदर प्रकरणी प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने, संचालक, मृदसंधारण व पाणलोट क्षेत्र व्यवस्थापन, पुणे यांच्या आदेशानुसार त्रिसदस्यीय चौकशी समिती गठीत करण्यात आली होती. सदर चौकशी समितीच्या अहवालानुसार तक्रारीमध्ये तथ्य असल्याचे आढळून आलेले नाही.

तथापि, प्रस्तुत प्रकरणी प्रथम वर्ग न्यायदंडाधिकारी, कनिष्ठ न्यायालय, पेठ, जि.नाशिक यांच्या आदेशानुसार मूळ तक्रारीत उल्लेख केलेल्या १६ कृषी अधिकारी/ कर्मचाऱ्यांविरुद्ध पोलीस स्टेशन, पेठ येथे गुन्हा दाखल करून त्यापैकी ०३ अधिकारी/ कर्मचाऱ्यांविरुद्ध अटकेची कार्यवाही करण्यात आली होती. त्याअनुषंगाने, कृषी पर्यवेक्षक, करंजाळी यांना विभागीय कृषी सहसंचालक, नाशिक कार्यालयाने दिनांक ०७/०१/२०२२ पासून मानीव निलंबित केले आहे. सद्यःस्थितीत प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील शासकीय व निमशासकीय कर्मचाऱ्यांना जुनी निवृत्तीवेतन योजना लागू करण्याबाबत

(४) * १२६०३ डॉ.सुधीर तांबे, श्री.अभिजित वंजारी, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.विक्रम काळे, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.राजेश राठोड, श्री.किशोर दराडे, श्री.कपिल पाटील : सन्माननीय उप मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य शासकीय सेवेत दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी कंत्राटी/ हंगामी तत्वावर नियुक्त असलेल्या व नंतर सेवेत कायम झालेल्या सर्व शासकीय व निमशासकीय कर्मचाऱ्यांनी जुनी निवृत्तीवेतन योजना लागू करावी यासाठी माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान राज्यभर आंदोलने केली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दिनांक १ नोव्हेंबर २००५ पूर्वी कंत्राटी, तदर्थ हंगामी नियुक्ती असलेले व नंतर सेवेत घेतलेले किंवा कायम झालेले शासकीय व निमशासकीय कर्मचारी तसेच वस्तीशाळा शिक्षक, विनाअनुदानित, अंशत विनाअनुदानित शिक्षक व कर्मचारी यांना समन्यायाने जुनी निवृत्तीवेतन योजना लागू करण्याबाबत शासनाने विचार केला आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त कर्मचाऱ्यांना जुनी निवृत्तीवेतन योजना लागू करताना शासनावर आर्थिक बोजा अधिक पडत नसल्याने जुनी निवृत्तीवेतन योजना लागू करण्याबाबत अंमलबजावणी करण्यात येणार आहे काय,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.अजित पवार : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी कंत्राटी, तदर्थ हंगामी नियुक्ती असलेले व नंतर सेवेत घेतलेले किंवा कायम झालेले शासकीय व निमशासकीय कर्मचारी यांना जुनी निवृत्तीवेतन योजना लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन नाही. तर शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागाशी संबंधित मुद्दांच्या अनुषंगाने प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयातील
अध्यापकांचा वैद्यकीय अभ्यास भत्ता व पदव्युत्तर भत्ता
अखिल भारतीय आयुर्विज्ञान संस्थेतील (एम्स)
अध्यापकांप्रमाणे मंजूर करण्याबाबत**

(५) * ११७६७ श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.विलास पोतनीस, श्री.रामदास आंबटकर : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अखिल भारतीय आयुर्विज्ञान संस्थेतील (एम्स) अध्यापकांच्या तुलनेत राज्यातील सर्व शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयातील अध्यापकांना ९.५२ टक्के वैद्यकीय अभ्यास भत्ता व पदव्युत्तर भत्ता मिळत असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, एम्सच्या अध्यापकांना वर्षाला वैद्यकीय अभ्यास भत्ता रुपये २ लाख ७० हजार आणि पदव्युत्तर भत्ता रुपये १ लाख ५० हजार मिळतो तर राज्यातील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयातील अध्यापकांना वैद्यकीय अभ्यास भत्ता रुपये १० हजार आणि पदव्युत्तर भत्ता रुपये ३० हजार मिळत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, नागपूर येथील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयातील (मेडिकल) १६० शिक्षकांनी डॉ. करमरकर समितीच्या शिफारशीनुसार विविध भत्ते वाढविण्याच्या मागणीसाठी मेडिकलचे प्रभारी

अधिष्ठाता यांच्याकडे पदांचे राजीनामे दिले असल्याची बाब निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर भत्यासह इतर भत्ते वाढविण्याबाबत शासनाने नियुक्त केलेल्या डॉक्टर नितीन करमरकर समितीने केलेल्या शिफारशीची अंमलबजावणी होत नाही, हे ही खरे आहे काय तसेच, यामुळे मेडिकलमधील स्नातक व स्नातकोत्तर विद्यार्थ्यांचे मार्गदर्शन बंद होणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, कोरोना काळात रुग्णसेवा देणाऱ्या राज्यातील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयातील व रुग्णालयातील अध्यापकांना अखिल भारतीय आयुर्विज्ञान संस्थेतील (एम्स) अध्यापकांप्रमाणे वैद्यकीय अभ्यास भत्ता व पदव्युत्तर भत्ता मंजूर करण्याबाबत व त्यांच्या मागण्या मान्य करण्याबाबत शासनाने कोणता निर्णय घेतला वा घेण्यात येत आहे तसेच, स्नातकोत्तर विद्यार्थ्यांचे मार्गदर्शन बंद होऊ नये याबाबत कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.अमित विलासराव देशमुख : (१) व (२) हे खरे आहे.

(३) व (४) अंशतः खरे आहे.

(५) व (६) प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

मौजे अजिंठा (जि.औरंगाबाद) येथील निजामकालीन बंधान्याच्या दुरुस्तीबाबत

(६) * १९८० श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.विक्रम काळे :
सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे अजिंठा (जि.औरंगाबाद) येथे ११ दरवाजांचा २५० वर्षापूर्वीचा निजामकालीन बंधारा असून, तापी खोरे एकात्मिक जलविकास आराखड्यात या बंधान्याची नोंद नसल्याची माहिती निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, जगप्रसिध्द अजिंठा लेणीजवळ निजामकालीन बंधारा चार टप्प्यात अस्तित्वात असून, पुलवजा बंधाऱ्याखाली एक बंधारा व त्याखाली १०० फुट खोल दरीत दोन बंधारे असून, ११ दरवाजाचा बंधारा अजूनही सुस्थितीत असून, तेथील पाणी साठ्याचा वापर सिंचन व पिण्यासाठी केला जात असल्याची माहिती निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर बंधाऱ्याची दुरुस्ती केल्यास ३ कि.मी. लांबीच्या दरीत कायम स्वरुपी पाणीसाठा होऊन सिंचन प्रकल्पासह पर्यटन स्थळ विकसित होण्यास मदत होणार आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्याअनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.जयंत पाटील : (१) होय.

(२) होय.

(३) होय.

(४) उक्त प्रकरणी चौकशी केली असून या एकूण ४ बंधाऱ्यांपैकी टप्पा १ व २ च्या अस्तित्वातील बंधाऱ्यांची आवश्यक विशेष दुरुस्ती व पुनर्रचना करून व जल संचय क्षेत्रातील गाळ झुडपे काढून साठवण क्षमता पुनर्स्थापित करणे, टप्पा क्र.३ व ४ या बंधाऱ्यांचे बॅरेज मध्ये रुपांतर करून पुनर्बांधणी साठवण क्षमता पुनर्स्थापित करणेसाठी आवश्यक प्रस्ताव तयार करणेची कार्यवाही क्षेत्रिय स्तरावर प्रगतीत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील बालक, स्तनदा माता व गर्भवतींना पोषण आहार
मिळण्याबाबत**

(७) * १२३४५ डॉ.रणजित पाटील : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील अंगणवाड्यांमधील सुमारे ७३ लाख बालके आणि ४ लाखाहून अधिक स्तनदा माता व गर्भवतींना माहे एप्रिल, २०२० ते जानेवारी, २०२२ पर्यंत महिला व बालविकास विभागाकडून पोषण आहार मिळाला नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अंगणवाड्यातील बालकांना व महिलांना अन्नधान्य पुरवठा करणाऱ्या बचतगटांचे ३०४ कोटी रुपयांची देयके प्रलंबित असल्याने बचतगट अंगणवाड्यांना पुरवठा करण्यास तयार नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने राज्यात महिला व बालविकास विभागाकडून अंगणवाड्यांना पोषण आहार मिळण्याबाबत तसेच अन्नधान्य पुरवठा करणाऱ्या बचतगटांचे देयके अदा करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. यशोमती ठाकूर (सोनावणे) : (१) हे खरे नाही.

राज्यात कोविड-१९ ची साथ सुरु झाल्यामुळे ३ वर्ष ते ६ वर्ष वयोगटातील लाभार्थ्यांना गरम ताजा आहारा ऐवजी THR अंतर्गत घरपोच आहार दिनांक २० मार्च, २०२० पासून देण्यात येत आहे. तसेच ६ महिने ते ३ वर्ष वयोगटातील बालके आणि गरोदर महिला व स्तनदा मातांना नियमितपणे THR देण्यात येत आहे.

(२) हे खरे नाही.

महिला मंडळ/ बचत गटांची फक्त माहे डिसेंबर, २०२१ अखेर पर्यंतची २० कोटी निधीची देयके प्रलंबित होती. तथापि, रुपये २० कोटी निधी दिनांक ८ फेब्रुवारी, २०२२ रोजी जिल्हास्तरावर वितरीत करण्यात आलेला आहे. देयके अदा करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूर येथील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयाशी
संलग्नीत अतिविशेषोपचार रुग्णालय येथे रक्त विघटन
प्रकल्प सुरु करण्याबाबत**

(८) * १२३४९ श्री.रामदास आंबटकर, श्री.नागोराव गाणार, डॉ.परिणय फुके, श्री.अभिजित वंजारी : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर येथील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयाशी संलग्नीत सुपर स्पेशलिटी हॉस्पिटल येथे ५ वर्षापूर्वी मंजूर झालेला रक्त विघटन प्रकल्प अद्याप सुरु झाले नसल्याचे दिनांक ३० डिसेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरील रुग्णालयात रक्त विघटन सुविधा उपलब्ध नसल्याने गरीब रुग्णांना खाजगी रक्तपेढीतून रक्त आणावे लागत असल्याने त्यांचे आर्थिक नुकसान होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकल्प सुरु करण्याचे निर्देश मा.उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने दिले असून, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.अमित विलासराव देशमुख : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, नागपूर व अतिविशेषोपचार रुग्णालय, नागपूर या दोन्ही संस्था एकाच आवारात असल्याने शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयाच्या रक्तपेढीमार्फत अतिविशेषोपचार रुग्णालय, नागपूर येथील रुग्णांना आवश्यकतेनुसार रक्तपुरवठा करण्यात येतो.

(३) व (४) अतिविशेषोपचार, नागपूर या संस्थेस रक्त विघटन प्रकल्पाकरीता आवश्यक यंत्रसामुग्री व साधनसामुग्री खरेदीस अनुदान मंजूर झालेले असून यंत्रसामुग्री खरेदीची कार्यवाही हाफकीन महामंडळस्तरावर सुरु आहे.

**जिल्हा परिषद व खाजगी शाळांतील नेट-सेट (यूजीसी) तसेच पीएच.डी
अर्हताधारक शिक्षकांना प्रशासकीय सेवेतील वर्ग-१ व वर्ग-२ च्या
पदांवर सामावून घेण्याबाबत**

(९) * १२५२४ श्री.किरण सरनाईक, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.विक्रम काळे, श्री.किशोर दराडे, श्री.नागोराव गाणार, श्री.सुजितसिंह ठाकूर, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.रामदास आंबटकर : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील जिल्हा परिषद शाळेतील नेट-सेट (यूजीसी), पीएच.डी अर्हता धारक शिक्षकांना वर्ग-१ व वर्ग-२ च्या गट शिक्षणाधिकारी, विस्तार अधिकारी, प्राचार्य जिल्हा परिषद या पदावर सामावून घेण्याबाबत शासनाने राज्यातील सर्व जिल्हा परिषदांच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना अहवाल/प्रस्ताव सादर करण्यास सांगितले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जिल्हा परिषद शाळेतील शिक्षकांप्रमाणेच खाजगी प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळेतील शिक्षकांनाही वर्ग-१ व वर्ग-२ च्या गट शिक्षणाधिकारी, विस्तार अधिकारी, प्राचार्य जिल्हा परिषद या पदावर सामावून घेण्याबाबत शासनाकडे निवेदने प्राप्त होवूनही कोणतीच कार्यवाही न केल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राज्यात खाजगी प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळेतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी नेट-सेट (यूजीसी), पीएच.डी अर्हता धारक आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून, चौकशीच्या अनुषंगाने राज्यात नेट-सेट (यूजीसी) तसेच पीएच.डी अर्हता धारक असलेल्या जिल्हा परिषदेच्या, शाळेतील आणि खाजगी शाळेतील शिक्षकांना प्रशासकीय वर्ग-१ व वर्ग-२ गट शिक्षणाधिकारी, विस्तार अधिकारी, प्राचार्य जिल्हा परिषद या पदावर सामावून घेण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.हसन मुश्रीफ : (१) हे खरे आहे, विधानसभा तारांकित प्रश्न क्र. २८८८३ संदर्भात शालेय शिक्षण विभागाने रिक्त पदांची माहिती ग्रामविकास विभागाकडे मागितली होती. त्यासंदर्भात या विभागाकडे निवेदन प्राप्त झाले होते. त्या निवेदनावर सर्व विभागीय आयुक्त यांचेकडून माहिती मागविण्यात आलेली आहे.

(२), (३), (४) व (५) महाराष्ट्र शिक्षण सेवेतील गट अ व ब च्या पदांच्या सेवाप्रवेश नियमाबाबतची कार्यवाही शालेय शिक्षण व क्रिडा विभागामार्फत तर, जिल्हा परिषदेतील गट क मधील पदांच्या सेवाप्रवेश नियमाबाबतची कार्यवाही ग्रामविकास विभागामार्फत करण्यात येते. राज्य शासनाच्या किंवा जिल्हा परिषदेच्या आस्थापनेवरील मंजूर पदांसाठी अनुक्रमे भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद ३०९ व महाराष्ट्र जिल्हा परिषद आणि पंचायत समिती अधिनियम १९६० च्या कलम २७४ खाली तयार केलेल्या महाराष्ट्र जिल्हा परिषद जिल्हा सेवा (सेवाप्रवेश) नियम १९६७ खाली अधिसूचित केलेल्या त्या त्या पदांच्या सेवाप्रवेश नियमातील तरतुदीनुसार नियुक्त्या केल्या जातात. सध्या उच्च अर्हता धारण करणाऱ्या शिक्षकांना, मागणी केलेल्या पदांवर सामावून घेण्याची तरतूद नसल्यामुळे सदर मागणीप्रमाणे पुढील कार्यवाही करणे शक्य नाही, असे करणे असंविधानिक ठरेल.

दहिखेड (ता.सोनपेठ, जि.परभणी) येथील जिल्हा परिषदेच्या

जागेचा गैरवापर केल्याबाबत

(१०) * १२०६१ श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गणी, श्री.विक्रम काळे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११६१० ला दिनांक २३ डिसेंबर, २०२१ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दहिखेड (ता.सोनपेठ, जि.परभणी) येथील सर्व्हे नंबर २२४ मधील जमीन प्रकरणी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी माहे ऑक्टोबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान चौकशी समितीची स्थापना केली होती, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, समितीचा अहवाल सात दिवसात सादर करावा असे आदेशित असतानाही चौकशी समितीने विहित मुदतीत चौकशी अहवाल सादर केला नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर अहवालात काय नमूद करण्यात आले आहे, तसेच सदरील जागा मूळ शेतकऱ्यास परत देण्याबाबत वा त्याचा मावेजा देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.हसन मुश्रीफ : (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

(३) अहवालानुसार सदर इमारत दुरुस्त करणे शक्य नसल्याने नियमाप्रमाणे इमारतीचे निर्लेखन करण्यात आले आहे. सदर जमीन परत देण्याबाबतचे प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**तामिळनाडू मेडिकल सर्व्हिसेस कॉर्पोरेशनच्या धर्तीवर राज्यात स्वतंत्र
महामंडळ स्थापन करण्याबाबत**

(११) * १२०७१ श्री.विलास पोतनीस : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११५२२ ला दिनांक २३ डिसेंबर, २०२१ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्याचे मा.सार्वजनिक आरोग्य मंत्री यांनी दिनांक १३ व १४ सप्टेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या शासकीय अधिकाऱ्यांसोबत तामिळनाडू राज्यातील आरोग्यविषयक योजना व औषधे खरेदी इत्यादी संदर्भात शासकीय अभ्यास दौरा केला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरहू अभ्यास दौऱ्याच्या अनुषंगाने औषधे खरेदी व आरोग्यविषयक योजनांसंदर्भात तामिळनाडू राज्याच्या मेडीकल सर्व्हिसेस कॉर्पोरेशनच्या धर्तीवर महाराष्ट्र राज्यात स्वतंत्र महामंडळ निर्माण करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, प्रस्तावाचे थोडक्यात स्वरूप आणि सद्यःस्थिती काय आहे तसेच, प्रस्तावास शासनाने मान्यता दिली आहे काय,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजेश टोपे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) याबाबतचा प्रस्ताव आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई यांच्याकडून दिनांक १७/०२/२०२२ रोजीच्या पत्रान्वये शासनास सादर करण्यात आला आहे. सदर प्रस्तावाची छाननी चालु आहे.

(३) सदर प्रस्तावास शासनाने मान्यता दिलेली नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

शेंडगाव (ता.दर्यापूर, जि.अमरावती) येथील श्री संत गाडगे महाराज तीर्थक्षेत्राच्या विकासाबाबत

(१२) * १२८७३ श्री.अमोल मिटकरी : दिनांक २३ डिसेंबर, २०२१ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकित प्रश्नोत्तरांच्या यादी क्रमांक १४ मधील प्रश्न क्रमांक ४६४६ ला दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शेंडगाव (ता.दर्यापूर, जि.अमरावती) येथील श्री संत गाडगे महाराज या तीर्थक्षेत्र विकास आराखड्यासाठी शासनाने रुपये १८.६३ कोटी इतक्या रकमेस प्रशासकीय मान्यता देऊन रुपये ३.७३ कोटी इतका निधी जिल्हाधिकारी, अमरावती यांना केव्हा वितरीत केला आहे,

(२) असल्यास, जिल्हाधिकारी यांना वितरीत केलेल्या रुपये ३.७३ कोटीमधून किती व कोणती कामे पूर्ण झाली आहेत तसेच, किती व कोणती कामे प्रगतीपथावर आहेत,

(३) असल्यास, उर्वरित निधीच्या मागणीसाठी किती रकमेचा प्रस्ताव सादर करण्यात आला असून त्यापैकी किती निधी वितरीत केला आहे,

(४) असल्यास, सदर तीर्थक्षेत्र विकास कामाची निकड लक्षात घेता सदरची कामे पूर्ण करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.हसन मुश्रीफ : (१) शेंडगाव येथील श्री संत गाडगे महाराज या तीर्थक्षेत्र विकास आराखड्यास रुपये १८.६३ कोटी इतक्या रकमेची प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली असून रुपये ३.७३ कोटी इतका निधी जिल्हाधिकारी, अमरावती यांना दिनांक ३१/०७/२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आला आहे.

(२) वितरीत तरतूदीतून ६ कामे पूर्ण झाली असून १ काम प्रगतीपथावर आहे.

(३) व (४) उर्वरित निधी रुपये १४९०.३६ लक्ष रकमेचा प्रस्ताव जिल्हाधिकारी, अमरावती कार्यालयाकडून दिनांक ०६/०९/२०२१ रोजी प्राप्त झाला असून सदर प्रस्ताव शासन मान्यतेसाठी सादर केला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

हिंगोली जिल्हा रुग्णालयातील रिक्त पदे भरण्याबाबत तसेच अन्य सोयी-सुविधा उपलब्ध करून देणेबाबत

(१३) * १२५२७ डॉ.प्रज्ञा सातव, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.अभिजित वंजारी, श्री.राजेश राठोड : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हिंगोली जिल्हा रुग्णालयातील अपघात विभागात अनेक वर्षांपासून ६ खाटा उपलब्ध असल्याचे दिनांक १८ डिसेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर जिल्हा रुग्णालयात न्युरो सर्जन व कार्डिओलॉजिस्ट ही दोन्ही पदे रिक्त असून रुग्णांना उपचारासाठी शेजारच्या जिल्ह्यात जावे लागते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून, चौकशीच्या अनुषंगाने हिंगोली जिल्हा रुग्णालयात अपघात विभागातील रिक्त पदे भरण्याबाबत व रुग्णालयात अधिक खाटा उपलब्ध करणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजेश टोपे : (१) हे खरे आहे.

(२) रुग्णालयाच्या आकृतीबंधात न्युरोसर्जन व कार्डिओलॉजीस्ट ही पदे मंजूर नसल्यामुळे संबंधित रुग्णांस शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नांदेड येथे संदर्भित करण्यात येते. तसेच उपलब्ध वैद्यकीय अधिकाऱ्यांमार्फत आवश्यक त्या वैद्यकीय सुविधा उपलब्ध करून दिल्या जात आहेत, हे खरे आहे.

(३) १५ खाटांचे ट्रॉमा केअर युनिट मंजूर असून, ट्रॉमा वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची पदे भरलेली आहेत. बांधकाम विभागाकडून अंदाजपत्रक प्राप्त करून घेण्याची कार्यवाही सुरु आहे. बांधकाम पूर्ण झाल्यानंतर खाटांच्या संख्येत वाढ होणार आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अलिबाग (जि.रायगड) येथील जिल्हा रुग्णालयास अत्याधुनिक
सोयी-सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(१४) * १२२०५ श्री.जयंत पाटील, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.प्रसाद लाड, डॉ.परिणय फुके, डॉ.रणजित पाटील : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अलिबाग (जि.रायगड) येथील जिल्हा रुग्णालयात ग्रामीण भागासह इतर भागातून अनेक प्रकारच्या आजाराने ग्रस्त असलेले सामान्य व गरीब रुग्ण उपचार घेण्यासाठी येत असतात, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर रुग्णालयातील प्रसूती कक्षात ४२ बेड असून अपुऱ्या बेडमुळे गर्भवती महिलांना जमिनीवर उपचार करून घ्यावे लागत असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर रुग्णालयात रुग्णांची संख्या दिवसेंदिवस वाढत असून, अत्याधुनिक सोयी-सुविधा नसल्यामुळे अनेक गंभीर स्वरूपाच्या अथवा अपघातात जखमी झालेल्या रुग्णांना मुंबई येथील शासकीय रुग्णालयात अथवा खाजगी रुग्णालयात पुढील उपचारासाठी घेऊन जावे लागते, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास जिल्हा रुग्णालय, अलिबाग येथे उपलब्ध असलेल्या जागेमध्ये नवीन अत्याधुनिक सोयी-सुविधांयुक्त रुग्णालय बांधण्याची गरज निर्माण झाली आहे, हे ही खरे आहे काय

(५) असल्यास, अलिबाग येथील जिल्हा रुग्णालयातील प्रसूती कक्षात बेडची संख्या वाढविण्यासह अत्याधुनिक सोयी-सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत तसेच रुग्णालयाच्या उपलब्ध जागेवर अत्याधुनिक सुपर स्पेशालिटी रुग्णालय बांधण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजेश टोपे : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

जिल्हा रुग्णालय रायगड अलिबाग हे २०० खाटांचे व ७६ विशेष उपचार कक्ष असे एकूण २७६ खाटांचे रुग्णालय कार्यान्वित आहे. अपूर्व्या खाटांमुळे गर्भवती महिलांना जमिनीवर उपचार करून घ्यावे लागत नाहीत.

(३) व (४) जिल्हा रुग्णालय, अलिबाग येथे उपलब्ध तज्ञांनुसार सेवा उपलब्ध करून देण्यात येतात आणि आवश्यकता असल्यास अतिगंभीर रुग्णांना शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयात संदर्भित करण्यात येते तसेच जिल्हा रुग्णालय, अलिबाग येथे द्वितीय स्तरावरील सुविधा उपलब्ध आहेत.

(५) वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाच्या दिनांक ३१ जानेवारी, २०१२ च्या शासन निर्णयान्वये अलिबाग, जिल्हा रायगड येथे १०० विद्यार्थी प्रवेश क्षमतेचे शासकीय महाविद्यालय व संलग्नीत ५०० रुग्ण खाटांचे रुग्णालय सुरु करण्याबाबत मान्यता दिली आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात पेट्रोल व डिझेलवरील करात कपात करण्याबाबत

(१५) * १२७३७ श्री.प्रविण दरेकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, डॉ.परिणय फुके, श्री.सुरेश धस, डॉ.रणजित पाटील, श्री.सदाशिव खोत, श्री.प्रसाद लाड, श्री.गोपिचंद पडळकर, श्री.निलय नाईक, श्री.प्रविण दटके, श्री.रमेशदादा पाटील, अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय उप मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) केंद्र शासनाने माहे ऑक्टोबर व नोव्हेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान पेट्रोल व डिझेलवरील कराच्या दरात पाच ते दहा रुपयांची कपात केली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, केंद्र शासनाच्या निर्णयानंतर देशातील २२ राज्ये/ केंद्रशासित प्रदेशांनी आपल्या पेट्रोल व डिझेलच्या दरात कपात केल्यामुळे त्या राज्यातील नागरिकांना पेट्रोल व डिझेलच्या दरात सवलत मिळाली, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, राज्य शासनाने केंद्र शासनाचे अनुकरण करत व्हॅट व अन्य करात कपात करून नागरिकांना दिलासा द्यावा या मागणीसाठी राज्यात विविध घटकांनी आंदोलने करून व निवेदने देऊन शासनाचे लक्ष वेधले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून, चौकशीच्या अनुषंगाने पेट्रोल व डिझेलवरील व्हॅट व अन्य करात कपात करण्याबाबत कोणता निर्णय घेतला वा घेण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.अजित पवार : (१) होय, केंद्र शासनाने दिनांक ०४/११/२०२१ पासून पेट्रोल व डिझेलवरील केंद्रीय कराच्या दरात कपात केली आहे.

(२) होय. (केंद्र शासनाने दिनांक ०४/११/२०२१ पासून केलेल्या कपातीनंतर आजपर्यंत २५ राज्य/ केंद्रशासित प्रदेशांनी व डिझेलच्या दरात तर २४ राज्य/ केंद्रशासित प्रदेशांनी पेट्रोलच्या दरात कपात केली आहे)

(३) यासंदर्भात विविध निवेदने प्राप्त झाली आहेत.

(४) • केंद्र शासनाने दिनांक ०६/०५/२०२० मध्ये पेट्रोल व डिझेल वरील सेस तसेच विशेष अतिरिक्त अबकारी कर (SED) मध्ये पेट्रोल व डिझेल वर अनुक्रमे १० व १३ रुपये अशी वाढ केली होती. नोव्हेंबर, २०२१ मध्ये केंद्र शासनाने पेट्रोल व डिझेल मध्ये केलेली कपात अनुक्रमे ५ व १० रुपये ही कोरोना कालावधीत वाढविलेल्या दरांच्या अनुषंगाने केल्याचे दिसते.

• कोविड-१९ या साथरोगामुळे व त्यानुषंगाने लागू केलेल्या लॉकडाऊनमुळे पेट्रोल व डिझेलच्या वापरात झालेल्या घटीमुळे राज्य शासनाची झालेली महसूल तुट भरून काढण्याकरीता १ जून, २०२० मध्ये मुल्यवर्धित कराच्या दरात प्रति लिटर २ रुपयांची वाढ करण्यात आली. त्यानंतर पेट्रोल व डिझेल च्या मुल्यवर्धित करात कोणतीही वाढ केलेली नाही.

• ४ नोव्हेंबर, २०२१ पासून केंद्र शासनाने पेट्रोल व डिझेलवरील सेस अनुक्रमे प्रतिलिटर रुपये ५/- व रुपये १०/- याप्रमाणे कमी केलेले आहे. त्यामुळे पेट्रोल डिझेलच्या बाबतीत राज्याला मुल्यवर्धित करापासून मिळणाऱ्या महसूलात अनुक्रमे प्रतिलिटर रुपये १.१९ व रुपये २.४१ इतकी घट झाली आहे. परिणामी दरमहा अंदाजित रुपये २४७ कोटी एवढी महसूलात घट होत आहे. (पेट्रोलच्या बाबतीत प्रतिमाह रुपये ४५ कोटी व डिझेलच्या बाबतीत प्रतिमाह रुपये २०२ कोटी).

• राज्य शासनाची वस्तु व सेवा कराची नुकसान भरपाई एकूण २९,९४२/- कोटी रुपये (दिनांक २३/०२/२०२२ रोजीची स्थिती) केंद्राकडे प्रलंबित आहे. तसेच सन २०२२-२३ नंतर Compensation Cess च्या माध्यमातून राज्य सरकारांना केंद्राकडून मिळणारी नुकसान भरपाई मिळणे बंद होणे अपेक्षित असून त्यामुळे सन २०२२-२३ पासून राज्याच्या महसूलावर आणखी मोठ्या प्रमाणावर प्रतिकूल परिणाम होऊ शकतो.

या पार्श्वभूमीवर राज्याच्या एकंदरीत आर्थिक स्थितीचा विचार करूनच पेट्रोल व डिझेलवरील मुल्यवर्धित कराच्या दरात कपात करणे संयुक्तिक ठरणार नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर येथे जिनोम सिक्वेसिंगची सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत

(१६) * १२५४० श्री.अभिजित वंजारी, डॉ.परिणय फुके : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर येथे कोरोनाग्रस्त ओमायक्रॉनमुळे बाधित आहे की नाही हे तपासण्याकरीता आवश्यक असणारी जिनोम सिक्वेसिंगची सुविधा एकाही प्रयोगशाळेत नसल्याने ही चाचणी करण्यासाठी नमुने बाहेरगावी पाठवावे लागत असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, राज्यात तसेच नागपूर येथे जिनोम सिक्वेन्सिंग सुविधा असेल तर त्याच्या अनुवंशिक सामग्रीचा अभ्यास करून त्यामध्ये कोणत्या प्रकारचे बदल झाले आहेत व ते जुन्या कोरोना विषाणुपेक्षा किती वेगळे आहेत हे शोधणे शक्य होणार आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजेश टोपे : (१) हे खरे नाही.

नागपूर येथील राष्ट्रीय पर्यावरणीय अभियांत्रिकी संशोधन संस्था (निरी) मध्ये जिनोम सिक्वेन्सिंग सुविधा उपलब्ध आहे डिसेंबर, २०२१ पर्यंत ही संस्था हैद्राबाद येथील Center for Cellular and Molecular Biology (CCMB) यांच्या तांत्रिक सहकार्याने जिनोम सिक्वेन्सिंग करत होती. जानेवारी, २०२२ पासून निरी संस्था स्वतंत्रपणे जिनोम सिक्वेन्सिंग करत आहे.

(२) हे खरे आहे.

जिनोम सिक्वेन्सिंग तपासणीमुळे विषाणूमध्ये होणारे जनुकीय बदल ओळखता येतात.

(३) निरी, नागपूर येथे जिनोम सिक्वेन्सिंग सुविधा उपलब्ध आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

हळदीवर लावण्यात आलेल्या कराच्या दरात कपात करण्याबाबत

(१७) * ११८४३ श्री.सदाशिव खोत, श्री.गोपिचंद पडळकर : सन्माननीय उप मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्र अग्रिम अधिनिर्णय प्राधिकरणाने हळद हा शेतीमाल नसल्याचे जाहीर केल्यामुळे त्यावर ५% जीएसटी लागू करण्याचा निर्णय घेण्यात आल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, राज्यात ८४ हजार हेक्टर हळद लागवडीचे क्षेत्र असून शासनाच्या निर्णयामुळे हळद उत्पादक शेतकऱ्यांचे नुकसान होत असून आकारण्यात आलेल्या जीएसटीच्या दरात कपात किंवा सवलत देण्याची मागणी शेतकऱ्यांकडून होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने हळद उत्पादक शेतकऱ्यांना आकारण्यात आलेल्या जीएसटीच्या दरात कपात किंवा सवलत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.अजित पवार : (१) मे.नितीन बापूसाहेब पाटील या व्यापाऱ्याने महाराष्ट्र आगाऊ अधिनिर्णय प्राधिकरणाकडे केंद्रीय वस्तू व सेवाकर कायदा, २०१७ व महाराष्ट्र वस्तू व सेवाकर कायदा, २०१७ च्या कलम ९७ अन्वये कमिशन एजंट म्हणून पुरविण्यात येणाऱ्या सेवांवर लागू असलेल्या कराबाबत आगाऊ अधिनिर्णय अर्ज केला होता. सदर अर्जानुसार व्यापारी हा कमिशन एजंट असून त्यांच्याकडून शेतकऱ्यांनी उत्पादित केलेल्या हळदीची एपीएमसी, सांगली मधील विविध व्यापाऱ्यांना विक्री केली जाते. व्यापाऱ्याने सुनावणी दरम्यान सादर केलेल्या कागदपत्रानुसार आणि प्रकरणातील उपलब्ध तथ्यानुसार महाराष्ट्र आगाऊ अधिनिर्णय प्राधिकरणाने दिनांक २२/१२/२०२१ रोजी खालीलप्रमाणे आदेश पारित केला आहे. (आदेश क्र No. GST-ARA १०८/२०१९-२०/B-११५)

सदर प्रकरणात, केंद्र शासन व राज्य शासन यांनी काढलेल्या अधिसूचनेनुसार वाळलेल्या आणि पॉलिशड हळदीचा, कृषी उत्पादनाच्या व्याख्येत समावेश होत नाही. संबंधित उत्पादनाचा HSN कोड ०९१० ३० २० आहे. आणि त्यावर जीएसटी दर ५% आहे (२.५% केंद्रीय कर आणि राज्यकर प्रत्येकी) अर्जदार व्यापाऱ्याने कमिशन एजंट म्हणून दिलेल्या सेवा जीएसटी अंतर्गत करपात्र आहेत आणि त्यासाठी त्याने केंद्रीय वस्तू व सेवाकर कायदा २०१७ च्या संबंधित तरतुदीनुसार नोंदणी करणे आवश्यक आहे.

(२) व (३) महाराष्ट्र अग्रिम अधिनिर्णय प्राधिकरणाने दिलेला आदेश व्यापाऱ्यास मान्य नसेल तर सदर व्यापारी आदेशाविरुद्ध, आदेश मिळाल्यापासून तीस दिवसाचे आत अपील प्राधिकरणाकडे कलम १०० अन्वये अर्ज करू शकतो. अपील अर्जास उशीर झाल्यास तीस दिवसांची वाढीव मुदतही मिळते.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

बीड येथील पंतप्रधान ग्राम सडक योजनेतर्गत कामांच्या ई-निविदा प्रक्रियेत अनियमितता झाल्याबाबत

(१८) * ११८६८ श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बीड येथील पंतप्रधान ग्राम सडक योजना कार्यालयात सन २०२१-२२ मध्ये ई-निविदा प्रक्रियेत अनियमितता झाल्याची बाब दिनांक २० नोव्हेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर ई-निविदा प्रक्रियांमध्ये संबंधित अधिकाऱ्याने पदाचा गैरवापर करून काही कंत्राटदारांची निविदा खुली न करता व काही कंत्राटदारांच्या निविदांमध्ये त्रुटी दाखवून मर्जीतील कंत्राटदाराला काम दिले गेले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी दिनांक २२ नोव्हेंबर, २०२१ रोजी मा.मुख्यमंत्री महोदय यांच्याकडे दाखल केलेली तक्रार शासनास प्राप्त झाली आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त तक्रारीच्या अनुषंगाने शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने संबंधित अधिकाऱ्यावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.हसन मुश्रीफ : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३) तक्रार प्राप्त झाली आहे. हे खरे आहे.

(४) व (५) यासंदर्भात चौकशी करण्यात आली असून सदर ई निविदा प्रक्रिया योग्य प्रकारे राबविण्यात आली असल्याचे चौकशी अहवालात नमुद केले आहे.

**प्रादेशिक मनोरुग्णालय, येरवडा, पुणे येथील वैद्यकीय अधीक्षकांवर
कारवाई करण्याबाबत**

(१९) * १२५३८ श्री.सुरेश धस : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) प्रादेशिक मनोरुग्णालय, येरवडा, पुणे येथे २४०० रुग्ण दाखल करण्याची खाटांची क्षमता असून मागील दोन वर्षांपासून १००० ते १२०० रुग्ण दाखल करण्यात आले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर मनोरुग्णालयातील आश्रय वॉर्ड (सेक्शन-१), देवराई वॉर्ड व ऐश्वर्या वॉर्ड यांच्या देखभाल-दुरुस्तीसाठी शासनाने अधिक निधी खर्च केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, करोडो रुपये खर्च करून बांधलेले आश्रय वॉर्ड (सेक्शन-१) व देवराई वॉर्डमध्ये वैद्यकीय अधीक्षकांनी रुग्ण दाखल करणे बंद केले असून ऐश्वर्या वॉर्डचे बांधकाम अद्याप पूर्ण झाले नसून वैद्यकीय अधीक्षक यांनी या वॉर्डच्या देखभालीसाठी मागील तीन वर्षात अधिक निधी खर्च केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने शासकीय निधीचा गैरवापर करणाऱ्या वैद्यकीय अधीक्षकांवर कारवाई करून रुग्णालयातील ऐश्वर्या वॉर्डचे देखभाल व दुरुस्तीचे काम पूर्ण करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजेश टोपे : (१) प्रादेशिक मनोरुग्णालय, येरवडा, पुणे येथे २५४० खाटांची क्षमता आहे. कोविड-१९ साथीच्या कालावधीमध्ये मनोरुग्णालयात मागील दोन वर्षांपासून रुग्ण दाखल होणे कमी झालेले आहे. सद्यःस्थितीत ११०५ मनोरुग्ण दाखल झालेले आहेत.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रादेशिक मनोरुग्णालय, येरवडा, पुणे येथील आश्रय वॉर्डचा उपयोग सद्यःस्थितीत कोविड-१९ संशयित असलेल्या रुग्णांच्या विलगीकरणासाठी करण्यात येत आहे. देवराई वॉर्ड मध्ये नवीन व्यसनमुक्ती केंद्र करण्याबाबत प्रस्तावित आहे. ऐश्वर्या वॉर्डचे बांधकाम करण्याकरीता प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली असून रुपये १८६.९८ लक्ष इतका निधी वितरीत करण्यात आलेला आहे. ऐश्वर्या वॉर्डचे बांधकाम प्रगतीपथावर आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

ठाणे जिल्ह्यात बोगस डॉक्टर आढळून आल्याबाबत

(२०) * १२४४६ श्री.रविंद्र फाटक : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जिल्हास्तरीय बोगस डॉक्टर शोध पुनर्विलोकन समितीच्या जिल्हाधिकारी, ठाणे कार्यालयात झालेल्या बैठकीमध्ये ठाणे जिल्ह्यातील अंबरनाथ, भिवंडी, शहापूर, कल्याण व मुरबाड या पाच तालुक्यांमध्ये एकूण ३७ बोगस डॉक्टर आढळून आल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, बोगस डॉक्टर ग्रामीण भागात तसेच शहरातील झोपडपट्टी परिसरात दवाखाने थाटून अवैध वैद्यकीय व्यवसाय करत असल्याचे निदर्शनास येवूनही "बोगस डॉक्टरमुक्त" जिल्हा करण्यासाठी आरोग्य विभागाकडून कोणतीही कार्यवाही करण्यात येत नसल्यामुळे रुग्ण दगावण्याची शक्यता निर्माण झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने ठाणे जिल्हा बोगस डॉक्टरमुक्त करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.अमित विलासराव देशमुख : (१) अंशतः खरे आहे, सन २०१९-२०२१ या कालावधीत सदर ५ तालुक्यांमध्ये १५ बोगस वैद्यकीय व्यावसायिक असल्याचे आढळून आले आहेत.

(२) नाही.

(३) अ) उक्त १५ बोगस वैद्यकीय व्यावसायिकांविरुद्ध पोलिसांकडून संबंधित पोलीस ठाण्यात गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत.

ब) बोगस डॉक्टरांवर आळा घालण्यासाठी ठाणे जिल्हास्तरावर आरोग्य विभाग, जिल्हा परिषद, ठाणे अंतर्गत विशेष सर्वेक्षण मोहीम दिनांक १४/०२/२०२२ रोजी राबविण्यात आली आहे.

क) ग्रामीण कार्यक्षेत्रात ग्रामपंचायत कार्यालयामध्ये जनतेच्या माहितीकरीता अधिकृत वैद्यकीय व्यावसायिकांच्या नावाचे फलक लावण्यात आले आहेत. तसेच अनधिकृत बोगस डॉक्टर वैद्यकीय व्यवसाय करताना आढळल्यास त्याची माहिती ग्रामपंचायत कार्यालयाकडून तातडीने आरोग्य विभागास कळविण्याच्या सूचना संबंधितांना दिल्या आहेत.

ड) वैद्यकीय शिक्षण विभागाच्या शासन निर्णय क्र. सीआयएस-१०१९/१७२६/प्र.क्र. ३५५/९९/अधिनियम, दिनांक ०५/०२/२००३ अन्वये तरतुदीनुसार बेकायदेशीर वैद्यकीय व्यवसाय करणाऱ्या बोगस डॉक्टरांवर कारवाई करण्यासाठी संबंधित महानगरपालिका क्षेत्रात महानगरपालिका आयुक्त यांच्या अध्यक्षतेखाली समित्या स्थापन करण्यात आल्या आहेत. यानुषंगाने भिवंडी-निजामपूर व कल्याण-डोंबिवली या महानगरपालिका क्षेत्रामध्ये महानगरपालिकेच्या नागरी आरोग्य केंद्राचे वैद्यकीय अधिकाऱ्यांमार्फत महानगरपालिका क्षेत्रामध्ये वैद्यकीय व्यवसाय करणाऱ्या बोगस डॉक्टरांचा शोध घेऊन त्यांच्या विरुद्ध महाराष्ट्र मेडिकल प्रॅक्टिशनर अॅक्ट, १९६१ अंतर्गत कारवाई करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गोसीखुर्द धरणाच्या बँकवॉटरमुळे नागपूर व भंडारा जिल्ह्यातील
शेतकऱ्यांचे नुकसान झाल्याबाबत**

- (२१) * १२३८० श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.निलय नाईक, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.रमेश कराड, श्री.प्रविण दटके, श्री.रामदास आंबटकर, श्री.अभिजित वंजारी : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) विदर्भातील गोसीखुर्द धरणातील बँकवॉटरमुळे कोटगाव, मेंढा (गराडा), निमगाव, साळवा, रुयाड व टेकेपार (ता.पवनी व भंडारा, जि.भंडारा) आणि गोन्हा व इतर लगतच्या गावांना (ता.मौदा, जि.नागपूर) पाण्याने वेढले असून तेथील शेतात पाणी शिरल्यामुळे हरभरा व धान पीकाचे मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाल्याचे निदर्शनास आले असून, जिल्हा प्रशासनाकडून कोणतीही कार्यवाही करण्यात येत नसल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या बँकवॉटरमुळे परिसरातील नदी-नाले भरून वाहत असल्याने स्थानिक नागरिकांचे पिण्याचे पाणी दूषित झाले असून नागरिकांच्या आरोग्याला धोका निर्माण झाला आहे तसेच काही भागातील रस्ते वाहतुकीसाठी बंद होण्याच्या मार्गावर आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, बँकवॉटरचे पाणी वाहून जाण्यासाठी दुसरा मार्ग उपलब्ध नसल्याने तथा जलसंपदा विभागाने याबाबत कुठलीही पर्यायी व्यवस्था न केल्याने शेत जमीन बाधित होत असून, शेतमालाच्या नुकसानीमुळे शेतकरी हवालदील झाल्याचे निदर्शनास आले असून, गावामध्ये उपजिविकेचे साधन नसल्याने रोजगाराचा प्रश्न निर्माण झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, शासनाने जलग्रहण क्षेत्रातील (कॅचमेंट एरिया) शेती व इतर जमिनीचे अधिग्रहण प्रक्रिया पूर्ण केली असून अद्यापही त्यांना मालमतेचा मोबदला देण्यात आला नाही, हे ही खरे आहे काय, तसेच ह्या राष्ट्रीय प्रकल्पांतर्गत येणाऱ्या गावांचे पुनर्वसन करण्यात आलेल्या ठिकाणी १८ नागरी सुविधा अद्याप पुरविण्यात आल्या नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने बॅकवॉटरसाठी पर्यायी व्यवस्था करण्याबाबत व कोटगाव, मेंढा (गराडा), निमगाव, साळवा, रुयाड, टेकेपार व भंडारा (ता.पवणी, जि.भंडारा) आणि गोन्हा व इतर लगतच्या गावातील (ता.मौदा, जि.नागपूर) शेतकऱ्यांच्या नुकसान झालेल्या मालमतेचा मोबदला मिळण्याबाबत तसेच बाधित गावांचे पुनर्वसन करण्याच्या स्थानिक लोकप्रतिनिधींच्या मागणीबाबत व प्रकल्पग्रस्तांसाठी नागरी सुविधा पुरविण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.जयंत पाटील : (१), (२) व (३) हे खरे नाही.

(४) हे अंशतः खरे आहे.

गोसीखुर्द प्रकल्पामुळे नागपूर व भंडारा जिल्ह्यातील ८५ गावे पूर्णतः बाधित होत आहेत. या ८५ गावांचे ६४ गावठाणामध्ये पुनर्वसन करण्यात आले आहे. या ६४ पैकी ६१ गावठाणामध्ये १८ नागरीसुविधांची कामे पूर्ण झालेली असून उर्वरित ३ गावठाणांची (नेरला, रुयाड व खापरी (रे.)) कार्यवाही प्रगतीपथावर आहे.

(५) गोसीखुर्द प्रकल्पात पूर्ण संचय पातळी २४५.५० मी. पर्यंत पाणीसाठा करण्यामुळे काही जमिनी नव्याने बाधित झालेल्या असल्याचे आढळून आले आहे. त्यानुसार गोसीखुर्द प्रकल्पातील नागपूर व भंडारा जिल्ह्यातील कोटगाव व मेंढा (गराडा), निमगाव व मौदा तालुक्यातील बाधित क्षेत्राचे MRSAC मार्फत उपग्रह छायाचित्र, DRONE with DGPS पध्दतीने तसेच कार्यक्षेत्रावर प्रत्यक्ष पाहणी करून सर्वेक्षणाची कार्यवाही प्रगतीत आहे. तसेच वरील कारणास्तव नव्याने बाधित क्षेत्रावरील पिकांचा पंचनामा तहसिल/कृषी विभागामार्फत प्रगतीत आहे.

६४ पैकी ६१ गावठाणामध्ये १८ नागरी सुविधांची कामे पूर्ण झालेली असून उर्वरित ३ गावठाणांची (नेरला, रुयाड व खापरी (रे.)) कार्यवाही प्रगतीपथावर आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

जायकवाडी धरणावरील भूकंपमापक यंत्र बंद असल्याबाबत

(२२) * १२२१९ श्री.अंबादास दानवे : तारांकित प्रश्न क्रमांक १०५२२ ला दिनांक २३ डिसेंबर, २०२१ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद जिल्ह्यातील जायकवाडी धरणावरील भूकंपमापक यंत्र सन २०१७ पासून बंद असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर भूकंपमापक यंत्र गेल्या चार वर्षांपासून बंद राहण्यामागची कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने यास जबाबदार असणाऱ्यांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.जयंत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

जायकवाडी प्रकल्पावरील भूकंपमापक यंत्र सन २०१७ मध्ये नादुरुस्त झाले होते. हे सन २०१७ मध्येच निदर्शनास आले आहे.

(२) सदर भूकंपमापक यंत्रे ही माहे नोव्हेंबर-१९९४ मध्ये बसविण्यात आले आहे. दुरुस्तीसाठी आवश्यक सुटे भाग स्थानिक पातळीवर मिळत नसल्याने या यंत्राची देखभाल दुरुस्ती स्थानिक पातळीवर करता येणे शक्य नाही. त्यामुळे नवीन यंत्र बसविण्याचे काम मेरी, नाशिक मार्फत करणेबाबत कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

गोसीखुर्द सिंचन प्रकल्पाच्या पाणी पातळीनुसार बाधित क्षेत्रातील गावांचे सर्वेक्षण करून निधी देण्याबाबत

(२३) * १२६२५ श्री.प्रविण दटके, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोसीखुर्द सिंचन प्रकल्पाच्या पाणी पातळीनुसार गावांचे स्थलांतरण करणे आवश्यक असताना चुकीच्या पध्दतीने सर्वेक्षण केल्याने बाधित क्षेत्रात समाविष्ट नसलेल्या गावांना धरणाच्या पाण्याचा धोका निर्माण झाल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पुनर्वसनासाठी जाहीर केलेल्या विशेष पॅकेजचा निधी प्रकल्पाला वर्ग करण्यात आला आहे काय,

(३) असल्यास, बाधित क्षेत्राच्या गावांचे सॅटेलाईटद्वारे सर्वेक्षण करण्याची मागणी लोकप्रतिनिधींनी लेखी निवेदनाद्वारे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून चौकशीच्या अनुषंगाने गोसीखुर्द सिंचन प्रकल्पाच्या पाणी पातळीनुसार बाधित क्षेत्रातील गावांचे सर्वेक्षण सॅटेलाईटद्वारे करण्याबाबत तसेच त्यांना विशेष पॅकेजचा निधी मिळण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.जयंत पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे आहे.

(३) हे खरे नाही.

(४) गोसीखुर्द प्रकल्पात दिनांक १० जानेवारी, २०२२ रोजी पूर्ण संचय पातळी २४५.५० मी. पर्यंत पाणीसाठा करण्यात आलेला होता.पूर्ण संचय पातळी पर्यंत पाणीसाठा केल्यामुळे नागपुर व भंडारा जिल्ह्यातील गोसीखुर्द प्रकल्पात संपादन करावयाच्या जमिनीबाबत संपादन प्रक्रियेची कार्यवाही प्रगतीपथावर आहे.

पूर्ण संचय पातळीमुळे बाधित क्षेत्राचे MRSAC मार्फत D.G.P.S. व DRONE पध्दतीने तसेच कार्यक्षेत्रावर प्रत्यक्ष पाहणी करून सर्वेक्षणाअंती अशा भुसंपादन/पुनर्वसनाची नियमानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

गोंदिया जिल्ह्यातील आयुष्यमान भारत प्रधानमंत्री जन आरोग्य
योजनेतील लाभार्थ्यांच्या निवड यादीबाबत

(२४) * १२४१५ डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.निलय नाईक, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.रमेश कराड, श्री.प्रविण दटके : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गरीब व सर्वसामान्य नागरिक पैशाअभावी उपचारापासून वंचित राहू नये याकरीता शासनाने आयुष्यमान भारत योजना सुरु केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गोंदिया जिल्ह्यातील गोरगरीब व सर्वसामान्य नागरिकांची सदर योजनेकरीता निवड झाली नसल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर जिल्ह्यात या योजनेसाठी लाभार्थ्यांची यादी तयार करताना आर्थिकदृष्ट्या संपन्न असलेल्या ६०१२०० लाभार्थ्यांची निवड करण्यात आली आहे, यापैकी १८४००० नागरिकांचे आयुष्यमान भारत योजनेचे कार्ड तयार करण्यात आले असून, यादीमध्ये गरीब व गरजू नागरिकांच्या नावाचा समावेश नसल्याने ते सदर योजनेच्या लाभपासून वंचित राहिल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने गरीब व गरजू नागरिकांचा आयुष्यमान भारत योजनेत समावेश करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजेश टोपे : (१) होय.

(२) हे खरे नाही.

गोंदिया जिल्ह्यात प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजनेसाठी शहरी भागात १३०११ कुटुंबे तर ग्रामीण भागात १५८९७४ कुटुंबे पात्र लाभार्थी आहेत.

(३) आयुष्यमान भारत प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजनेतर्गत समाविष्ट कुटुंबे ही Socio Economic Caste Census-२०११ (जनगणना) मधील ठराविक निकषांनुसार ग्राह्य धरण्यात आली आहेत. SECC-२०११ चे सर्वेक्षण केंद्र शासनाच्या अधिपत्याखाली झाले असून पुन्हा नव्याने सर्वेक्षण करून लाभार्थी समाविष्ट करण्याचे सर्व अधिकार केंद्र शासनाकडे आहेत.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

आरीसिया हॉटेल चालकाला राज्य उत्पादन शुल्क विभागाकडून दोन विदेशी मद्य परवाने दिल्याबाबत

(२५) * १२०९० श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय उप मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विक्रोळी पार्क साइट येथील वीर सावरकर मार्गावरील सीटीएस क्र. १/७, १/८ ए या जागेवरील कॅन्टीन इमारतीत सुरु असलेल्या आरीसिया हॉटेलला विदेशी मद्य परवाना मिळविण्यासाठी सन २०२० मध्ये राज्य उत्पादन शुल्क विभागाकडे अर्ज केला होता, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, त्या अर्जासोबत जोडलेल्या कागदपत्रांवर सदरहू हॉटेलच्या मूळ जागेऐवजी कैलास बॅक्वेट सीटीएस क्र. १/९, ए/१ बी असा दुसऱ्याच जागेचा तपशील आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सादर केलेल्या कागदपत्रांवर दोन भिन्न जागांचे सीटीएस क्रमांक असतानाही हॉटेल चालकाला राज्य उत्पादन शुल्क विभागाकडून दोन विदेशी मद्य परवाने देण्यात आले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर प्रकरणी स्थानिक रहिवासी यांनी राज्य उत्पादन शुल्क विभागाकडे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान लेखी तक्रार करून सर्व संबंधितांविरुद्ध कारवाई करण्याची मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने संबंधित दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.अजित पवार : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

अनुज्ञाप्तीधारक व जागा मालक यांच्यामध्ये झालेल्या करारामध्ये सीटीएस क्र.-१/७ ऐवजी १/९ए/१बी असा पत्ता नमूद असून बृहन्मुंबई महानगरपालिका विभागाकडून प्रसृत करण्यात आलेल्या प्रधान अनुज्ञाप्तीवर जागेचा सीटीएस क्र.-१/७ ऐवजी १/९ए/१बी असा उल्लेख दिसून येतो.

(३) हे खरे आहे.

(४) हे खरे आहे.

(५) प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने उप अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, मुंबई उपनगरे-३ यांना चौकशी अधिकारी म्हणून नियुक्त करण्यात आले होते. त्यांनी अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, मुंबई उपनगरे यांना सादर केलेल्या अहवालानुसार, तक्रारीत नमूद केल्यानुसार दोन भिन्न सीटीएस क्रमांकाबाबत अनुज्ञाप्तीधारक व जागा मालक यांच्यामध्ये झालेल्या करारामध्ये नजरचुकीने सीटीएस क्र.-१/७ ऐवजी १/९ए/१बी असा पत्ता नमूद झालेला आहे व त्याअनुषंगाने बृहन्मुंबई महानगरपालिका विभागाकडून प्रसृत करण्यात आलेल्या प्रधान अनुज्ञाप्तीवर सीटीएस क्र -१/७ ऐवजी १/९ए/१बी असा उल्लेख झालेला आहे, असे आढळून आले.

सदरहू तक्रारीच्या अनुषंगाने जिल्हाधिकारी, मुंबई उपनगरे यांचेकडे झालेल्या सुनावणीत, नमूना एफएल-३ अनुज्ञाप्ती क्र. २२९५ व २२९६ ज्या इमारतीमध्ये मंजूर करण्यात आली आहे, ती इमारत सीटीएस क्र -१/७ मध्ये असल्याचे स्पष्ट करून अनुज्ञाप्तीधारकाने दिलेल्या जबाबानुसार जागेचा सीटीएस क्र -१/७ ऐवजी १/९ए/१बी असा नजरचुकीने नमूद झाल्याचे तसेच, संबंधित दोन्ही जागेचे मालक एकच असून सदरील सीटीएस क्रमांक वेगळे असले तरीही टंकलेखनीय चुकी व्यतिरिक्त इमारतीची जागा बदलत नाही तसेच, अनुज्ञाप्तीधारक यांचा सदर प्रकरणातील हेतू अप्रामाणिक असल्याचे दिसून येत नाही, असे नमूद करून जिल्हाधिकारी, मुंबई उपनगरे यांनी दिनांक १८/०१/२०२२ रोजीच्या आदेशान्वये, एफएल-३ अनुज्ञाप्ती क्र. २२९५ व २२९६ या अनुज्ञाप्तीवर, अनुज्ञाप्तीधारक यांनी जागा मालकाशी केलेल्या नवीन दुरुस्ती करारनाम्यानुसार सीटीएस क्र. १/९ए/१बी ऐवजी सीटीएस नं-१/७ अशी दुरुस्ती करून घेण्याबाबत सूचित केले आहे. तसेच, सीटीएस क्र.

१/९ए/१बी ऐवजी सीटीएस क्र.-१/७ असा योग्य तो उल्लेख बृहन्मुंबई महानगरपालिकेकडील खाद्यगृह अनुज्ञाप्ती तसेच, इतर अनुषंगिक अनुज्ञाप्तींवर करून घेऊन सादर करण्याबाबत अनुज्ञाप्तीधारकास आदेशित करून सदर प्रकरणातील तक्रारदार यांचे सर्व तक्रार अर्ज निकाली काढले आहेत.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**खेराडे-विटा (ता.कडेगाव, जि.सांगली) येथील बंधाऱ्याची
दुरुस्ती करण्याबाबत**

(२६) * ११९०० श्री.गोपिचंद पडळकर : सन्माननीय मृद व जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मु.पो.खेराडे-विटा (ता.कडेगाव, जि.सांगली) येथील गट क्रमांक ४४४ मधील बंधारा गत अनेक वर्षांपासून मोडकळीस आला असून त्यातून पाणी गळती होऊन आजूबाजूच्या शेतीचे नुकसान होत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर बंधाऱ्याची दुरुस्ती करण्याबाबत स्थानिक नागरिकांनी मा.जलसंधारण मंत्री व जिल्हा परिषद कार्यालयात माहे जानेवारी, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान अनेक निवेदने दिली आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून चौकशीच्या अनुषंगाने सदर कामास दिरंगाई करणाऱ्या अधिकारी व कर्मचाऱ्यांवर कारवाई करून, बंधाऱ्याची दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.शंकरराव गडाख : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) सदर बंधाऱ्याबाबत सरपंच, ग्रामपंचायत खेराडे विटा यांनी उपविभागीय जलसंधारण अधिकारी पंचायत समिती, विटा, जिल्हा परिषद उपविभाग (ल.पा.) यांना निवेदन दिलेले आहे.

(३) सदर बंधाऱ्याची मालकी जिल्हा परिषद (ल.पा.), जलसंपदा विभाग, कृषी विभाग व मृद व जलसंधारण विभाग या विभागांशी संबंधित नसल्याचे निष्पन्न होत आहे. त्यामुळे अधिकारी/ कर्मचारी यांच्यावर कारवाई करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

सदर बंधारा जुना व दगडी बंधारा असून त्याची मोठ्या प्रमाणात पडझड झालेली असल्यामुळे त्याठिकाणी दुरुस्ती ऐवजी नवीन सिमेंट बंधारा बांधकाम करणे संयुक्तीक आहे व त्यासाठी जिल्हा परिषद (ल.पा.) उपविभाग, विटा यांना आदेशित केले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

हरिसाल व सेमाडोह (जि.अमरावती) येथील टेलिमेडीसीन केंद्र निधी अभावी बंद असल्याबाबत

(२७) * १२९८६ श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.रामदास आंबटकर, श्री.राजहंस सिंह : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मेळघाटातील हरिसाल व सेमाडोह (जि.अमरावती) येथील टेलिमेडीसीन केंद्र निधी अभावी बंद असल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, टेलिमेडीसीन सेवा बंद असल्यामुळे येथील आदिवासींना उपचारासाठी तालुका व जिल्हा मुख्यालय येथे जावे लागत आहे, हे ही खरे काय,

(३) असल्यास, मेळघाट येथे रस्त्यांअभावी टेलिमेडीसीनद्वारे देण्यात येणाऱ्या आरोग्य सुविधा तसेच मोबाईल टॉवर अभावी इंटरनेट सेवा बंद असल्याने ऑनलाईन शाळा, मोबाईल सेवा व इंटरनेट सेवांसह इतर सर्व मूलभूत सुविधा बंद आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर केंद्र बंद पडण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून चौकशीच्या अनुषंगाने हरिसाल व सेमाडोह येथील टेलिमेडीसीन केंद्राला निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत कार्यवाही करून सदरहू प्रकल्पाकडे दुर्लक्ष करणाऱ्या संबंधित अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजेश टोपे : (१) हे अंशतः खरे आहे.

मेळघाट मधील हरिसाल येथे ई-संजीवनीद्वारे टेलिमेडीसीन सेवा उपलब्ध असून सेमाडोह येथे इंटरनेट सुविधा प्राप्त होताच टेलिमेडीसीन सेवा उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे.

(२) हे खरे नाही.

मेळघाटमधील उपजिल्हा रुग्णालय, धारणी व ग्रामीण रुग्णालय, चिखलदरा आणि ७ प्राथमिक आरोग्य केंद्रामध्ये टेलिमेडीसीन सेवा उपलब्ध आहे.

(३) हे अंशतः खरे आहे.

मेळघाट भागात मोबाईल व इंटरनेट सुविधेकरीता ५० Micro BTS Tower अंतर्गत ५० गावांत इंटरनेट सुविधा पुरविण्याबाबत नियोजन करण्यात आले होते. त्यापैकी ३७ गावात Micro BTS Tower बसविण्यात आले आहेत. उर्वरित काम प्रगतीपथावर आहे.

(४) हरिसाल येथे टेलिमेडीसीन सेवा उपलब्ध आहे. सेमाडोह येथे इंटरनेट सुविधा प्राप्त होताच टेलिमेडीसीन सेवा सुरु करण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

मोळ ते म्हस्कोबा मंदीर (ता.खटाव, जि.सातारा) येथील रस्त्याच्या कामात बेकायदेशीररित्या गौण खनिजाचे उत्खनन केल्याबाबत

(२८) * १३००७ श्री.शशिकांत शिंदे : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मोळ ते म्हस्कोबा मंदीर (ता.खटाव, जि.सातारा) यादरम्यान प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजनेतर्गत ३ किलोमीटर अंतराच्या रस्त्याचे काम गत चार महिन्यांपासून सुरु असून सदर रस्त्याचे काम करताना संबंधित ठेकेदाराने तेथील शेतकऱ्यांना कोणतीही पुर्वसूचना न देता शेतजमिनीचे बांध (ताली) जमीनदोस्त केल्याचे तसेच बेकायदेशीररित्या गौण खनिजाचे उत्खनन केल्याचे दिनांक २५ नोव्हेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर प्रकरणी काही राजकीय पक्षाचे पदाधिकारी यांनी मा.मुख्यमंत्री, मा.पालकमंत्री, सातारा जिल्हा, जिल्हाधिकारी, सातारा, तहसिलदार, खटाव (वडूज) व प्रांताधिकारी, दहिवडी यांना निवेदन देऊन ठेकेदारविरुद्ध कारवाई करण्याची मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने संबंधित ठेकेदारविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.हसन मुश्रीफ : (१) हे खरे नाही.

मुख्यमंत्री ग्राम सडक योजनेतर्गत सातारा जिल्ह्यातील खटाव तालुक्यातील मोळ ते म्हस्कोबा मंदीर रस्ता, या रस्त्याच्या दर्जोन्नतीचे काम मंजूर असून संबंधित कंत्राटदाराने रस्त्याच्या साधारण ४०० मी. मध्ये गटर खोदकाम केले आहे. तसेच संबंधित कंत्राटदाराकडून रस्त्यालगत शेतकऱ्यांच्या कोणत्याही जमिनीचे नुकसान अथवा ताली जमीनदोस्त करण्यात आलेल्या नाहीत.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

आर्वी (जि.वर्धा) येथील कदम रुग्णालय परिसरात अवैधरित्या गर्भपात केलेल्या अर्भकांची मानवी हाडे व कवट्या आढळून आल्याबाबत

(२९) * १३०३२ श्री.विक्रम काळे, श्री.शशिकांत शिंदे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमोल मिटकरी, श्री.रामदास आंबटकर, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, डॉ.(श्रीमती) मनिषा कायंदे, श्री.सुनिल शिंदे, श्री.विलास पोतनीस : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आर्वी (जि.वर्धा) येथील कदम रुग्णालयाच्या बायोगॅस चेम्बरमधून पोलिसांनी ११ कवट्या व ५४ हाडे जप्त केल्याचे दिनांक १४ जानेवारी, २०२२ रोजी निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर रुग्णालयात अवैध गर्भपात केल्यानंतर अर्भकांची रुग्णालय परिसरातील बायोगॅस चेंबरमध्ये विल्हेवाट लावण्यांत येत असल्याचे रुग्णालयाच्या संचालिका, स्त्रीरोगतज्ञ डॉ. रेखा कदम यांनी पोलिसांना चौकशीदरम्यान सांगितले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याप्रकरणी एक पीडीत मुलगी, तिची आई व मावशी यांनी दिनांक १० जानेवारी, २०२२ रोजी आर्वी पोलीस ठाण्यात नोंदविलेल्या तक्रारीनुसार ८० हजार रुपयांत गर्भपाताचा सौदा झाल्याचे व त्यादरम्यान पोलिसांना रुग्णालय परिसरात मानवी कवट्या व हाडे सापडल्याचे निदर्शनास आल्याने याप्रकरणी सहा सदस्यीय अभ्यास गट समिती स्थापन करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर समितीमध्ये कोणाकोणाचा समावेश करण्यात आला आहे तसेच सदर समितीने आपला अहवाल शासनास सादर केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, कोणत्याही अधिकृत गर्भपात सेंटरला महिन्याला किती गर्भपात झाले, त्याची नोंद व्यवस्थित झाली आहे की नाही हे तपासण्याची जबाबदारी आरोग्य विभागातील वरिष्ठ अधिकाऱ्यांची असताना सदर रुग्णालयातील गर्भपात सेंटरला अधिकाऱ्यांनी भेट देऊन तपासणी केली नसल्याचे तसेच सदर अवैध गर्भपात केंद्रात शासकीय रुग्णालयाच्या

ताब्यातील अनेक औषधे व इंजेक्शने आढळून आली असून या गैरप्रकारात शासकीय अधिकाऱ्यांचाही सहभाग असल्याने याबाबत पोलिसात तक्रार नोंदविली नसल्याचे दिनांक १४ जानेवारी, २०२२ रोजी निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(६) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने संबंधित दोषी अधिकाऱ्यांसह रुग्णालय व्यवस्थापनांविरुद्ध कारवाई करून राज्यातील अवैध गर्भपात केंद्राची तपासणी करण्यासंदर्भात कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(७) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजेश टोपे : (१) हे खरे आहे.

आर्वी (जि.वर्धा) येथील कदम रुग्णालयाच्या बायोगॅस चेम्बरमधून कवटया व हाडे पोलीसांनी जप्त केलेली आहेत.

(२) हे खरे आहे.

आर्वी (जि.वर्धा) येथील कदम रुग्णालयात गर्भपात केल्यानंतर अर्भकाची विल्हेवाट बायोगॅस चेम्बरमध्ये लावण्यात येत होती असे पोलीस तपासात उघड झालेले आहे.

(३) हे खरे आहे.

कदम नर्सिंग होम, आर्वी, ता.आर्वी, जि.वर्धा येथे अल्पवयीन मुलीचा वैद्यकीय गर्भपात करण्यात आल्याबाबत पोलीस स्थानक, आर्वी ता.आर्वी, जि.वर्धा येथे प्रथम खबर अहवाल (FIR) क्र.००२७/२००२२ दिनांक ९/१/२०२२ रोजी नोंदविण्यात आला आहे.

याप्रकरणी दिनांक १७/०१/२०२२ रोजी ६ सदस्यीय तज्ञ अभ्यास गटाची स्थापना केलेली आहे.

(४) सदर तज्ञ अभ्यास गटामध्ये १) वैद्यकीय अधीक्षक, प्रादेशिक मनोरुग्णालय, नागपूर, २) सहाय्यक संचालक, आरोग्य सेवा (कु.क.), राज्य कुटुंब कल्याण कार्यालय, पुणे, ३) सदस्य राज्य पर्यवेक्षकिय मंडळ, पीसीपीएनडीटी तथा महिला कार्यकर्ती, अकोला, ४) कार्यक्रम अधिकारी, यु.एन.एफ.पी.ए., ठाणे, ५) सल्लागार, यु.एन.एफ.पी.ए., अहमदनगर, ६) सल्लागार, यु.एन.एफ.पी.ए., सातारा यांचा समावेश आहे.

तज्ञ अभ्यास गटाने आपला अहवाल दिनांक २८ जानेवारी, २०२२ रोजी सादर केलेला आहे.

(५) व (६) वैद्यकीय अधीक्षक, उपजिल्हा रुग्णालय, आर्वी यांनी कदम नर्सिंग होम, आर्वी, ता.आर्वी, जि.वर्धा येथील सोनोग्राफी केंद्र व वैद्यकीय गर्भपात केंद्राची माहे मे, २०२१ व ऑगस्ट, २०२१ मध्ये तपासणी केलेली आहे.

वैद्यकीय अधीक्षक, उपजिल्हा रुग्णालय, आर्वी यांनी पोलीस स्थानक, आर्वी यांना दिनांक १७/०१/२०२२ रोजी कळविल्यानुसार पोलीसांनी दिनांक १८/०१/२०२२ रोजी ४१/२०२२ अन्वये गुन्हा नोंदविला असून पोलीसांमार्फत २ आरोपींना अटक करण्यात आलेली आहे.

तसेच सदर प्रकरणाच्या अनुषंगाने तपासणीदरम्यान कदम नर्सिंग होम, आर्वी मधून मुदतबाहय गोळ्या, ऑक्सीटोसीन इंजेक्शन, डेक्सा लिहीलेले इंजेक्शन पोलीसांनी जप्त केलेले आहेत.

गर्भधारणापूर्व व प्रसवपूर्व निदान तंत्रे (लिंग निवडीस प्रतिबंध) कायदा १९९४ चे उल्लंघन केल्याबाबत आरोपींविरोधात मा.प्रथमवर्ग न्यायदंडाधिकारी न्यायालय, आर्वी, जिल्हा वर्धा येथे खटला क्र. ३१/२०२२ अन्वये खटला दाखल करण्यात आलेला आहे व सदर प्रकरण सध्या न्यायप्रविष्ट आहे.

कंत्राटी तत्वावर उपजिल्हा रुग्णालय, आर्वी येथे स्त्रीरोग तज्ञ म्हणून कार्यरत असलेल्या आरोपी यांना मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, वर्धा यांच्या दिनांक १७/०१/२०२२ रोजीच्या आदेशान्वये कार्यमुक्त करण्यात आलेले आहे.

राज्यातील सोनोग्राफी व वैद्यकीय गर्भपात केंद्राची तपासणी करण्याबाबत दिनांक २० जानेवारी, २०२२ ते २८ फेब्रुवारी, २०२२ दरम्यान धडक तपासणी मोहिम राबविण्यात आली आहे.

(७) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जव्हार कुटीर रुग्णालयाची (ता.जव्हार, जि.पालघर) रुग्णवाहिका
देण्यास नकार देणाऱ्या दोषी कर्मचाऱ्यांवर कारवाई करण्याबाबत**

(३०) * १३२०८ श्री.राजहंस सिंह, श्री.विलास पोतनीस, डॉ.(श्रीमती) मनिषा कायंदे : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पायरवाडी (ता.मोखाडा, जि.पालघर) येथील सहा वर्षीय कु.अजय पारधी या बालकाचा जव्हार कुटीर रुग्णालयामध्ये उपचारादरम्यान मृत्यू झाला असता सदर मृतदेह रुग्णवाहिकेतून नेण्यासाठी नातेवाईकांकडे पैसे नसल्यामुळे रुग्णालयातील रुग्णवाहिका चालकांनी रुग्णवाहिका देण्यास नकार दिल्याने मृतदेह दुचाकीवरून ३५ ते ४० कि.मी. अंतर असलेल्या गावात घेऊन जावे लागल्याची घटना माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान घडली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, पाथर्डी (ता.जव्हार, जि.पालघर) ग्रामपंचायतीच्या हद्दीतील भाटीचा पाडा येथील गरोदर महिलेला गावात रस्ता नसल्याने डोलीच्या सहाय्याने नातलगांनी सात ते आठ कि.मी. पायी प्रवास करून साकूर येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात दाखल केल्याची घटना दिनांक ३ फेब्रुवारी, २०२२ रोजी घडली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मृतदेहासाठी रुग्णवाहिका न देणाऱ्या कंत्राटी कर्मचाऱ्यांना निलंबित करून सदर प्रकरणाची एका समितीद्वारे चौकशी करून त्याचा अहवाल जिल्हाधिकाऱ्यांकडे सादर करण्यात येणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) तसेच, आदिवासी भागात रस्ते, वीज, आरोग्य सुविधा आणि इतर सोई-सुविधांची उपलब्धता करण्याबाबत कोणत्या उपाययोजना केल्या वा करण्यात येत आहेत,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून चौकशीच्या अनुषंगाने जव्हार कुटीर रुग्णालयातील दोषी कर्मचाऱ्यांवर कारवाई करून आदिवासी भागात आरोग्याच्या मूलभूत सुविधा देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजेश टोपे : (१), (२), (३), (४) व (५) रुग्णवाहिकेतून मृतदेह वाहून नेण्याचे प्रावधान नाही. मृतदेह वाहतुकीसाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडे शववाहिका उपलब्ध असतात. तथापि, मयत रुग्णाच्या नातेवाईकांनी केलेल्या तक्रारी अनुषंगाने जिल्हा शल्यचिकित्सक, पालघर यांनी चौकशी अधिकारी नेमून सदर प्रकरणी चौकशी सुरु केली आहे. कार्यरत असलेले रुग्णवाहिका चालक हे जे.एस.एस.के अंतर्गत कंत्राटी स्वरूपात असून ऐशकॉम मेडिया इंडिया प्रा.लि. भोपाळ या संस्थेमार्फत पुरविण्यात आलेले आहेत. सदरील वाहन चालकांच्या जागी तात्काळ तीन वाहनचालक उपलब्ध करून देण्याविषयी ऐशकॉम मेडिया इंडिया प्रा.लि. भोपाळ यांना कळविण्यात आले आहे.

पाथर्डी ता.जव्हार, जि.पालघर ग्रामपंचायतीच्या हद्दीतील भाटीचा पाडा हे स्थळ डोंगरावर असल्यामुळे व तेथे रस्ता नसल्यामुळे आशा कार्यकर्ते व नातेवाईकांनी गरोदर महिलेस डोली करून रस्त्यापर्यंत आणले व तेथून प्राथमिक आरोग्य केंद्र साकूरच्या रुग्णवाहिकेने प्राथमिक आरोग्य केंद्र साकूर येथे आणले. सद्यःस्थितीत सदर महिलेची आरोग्य स्थिती चांगली आहे.

मोखाडा तालुक्यात ग्रामीण रुग्णालय मोखाडा, उपजिल्हा रुग्णालय जव्हार आणि प्राथमिक आरोग्य केंद्रामार्फत आरोग्य सुविधा पुरविल्या जातात. यावर्षी ता.मोखाडा ग्रामीण रुग्णालय व प्राथमिक आरोग्य केंद्रांसाठी नवीन रुग्णवाहिका देण्यात आल्या आहेत.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील परिचारीकांच्या मागण्या पूर्ण करण्याबाबत

(३१) * १३३३३ श्री.सुनिल शिंदे : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात परिचारीका संवर्गातील सर्व स्तरावरील (शैक्षणिक व शुश्रूषा विभागातील) १००% पदोन्नती, पदनिर्मिती व पदभरती करावी, केंद्र शासनाप्रमाणे नर्सिंग भत्ता नव्याने मंजूर करावा, पद नामात बदल करावा, पदवी प्राप्त कर्मचाऱ्यांना केंद्र शासनाप्रमाणे वेतनवाढ करावी, परिचारीका

संवर्गातील गत ३-४ वर्षांपासून प्रलंबित असलेल्या विनंती बदल्या कराव्यात इत्यादी मागण्यांचे लेखी निवेदन मा.सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री यांच्याकडे महाराष्ट्र राज्य परिचारीका संघटनेने दिनांक १६ डिसेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून चौकशीच्या अनुषंगाने राज्यातील परिचारीकांच्या मागण्यांबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजेश टोपे : (१) हे अंशतः खरे आहे.

महाराष्ट्र राज्य परिचारीका संघटनेचे दिनांक ११/०१/२०२२ रोजीचे पत्र विभागास प्राप्त झाले आहे.

(२) महाराष्ट्र राज्य परिचारीका संघटनेचे दिनांक ११/०१/२०२२ रोजीचे पत्र विभागास प्राप्त झाले आहे. सदर पत्रातील मागण्यांच्या अनुषंगाने सार्वजनिक आरोग्य विभागाकडून पुढील कार्यवाही करण्यात आलेली आहे :-

१. शुश्रूषा संवर्गातील न्यायप्रविष्ट प्रकरणातील संवर्ग वगळून इतर संवर्गातील पदोन्नती प्रक्रिया पूर्ण करून पदस्थापना देण्यात आल्या आहेत. तसेच पदभरती प्रक्रिया देखील राबविण्यात आलेली आहे.
२. दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०२१ रोजी झालेल्या पदभरती परिक्षेनुसार पाठ्यनिर्देशिका या पदाचे प्रकरण न्यायप्रविष्ट असल्याने ह्या पदावरील पदोन्नती पदस्थापना वगळून इतर संवर्गातील पदस्थापना देण्यात आलेल्या आहेत.
३. शुश्रूषा संवर्गाची दिनांक २४/१०/२०२१ रोजी पदभरती परीक्षा घेण्यात आलेली आहे. तथापि, या पदभरतीच्या अनुषंगाने पेपरफुटी प्रकरणी गुन्हा दाखल झाला असून पोलीस तपास सुरु आहे. पोलीस तपासाअंती पुढील निर्णय घेणे शक्य आहे.
४. ७ व्या वेतन आयोग भत्यांसाठी बक्षी समितीचा खंड-२ चा अद्याप अहवाल प्रसिध्द झालेला नाही. त्यामुळे नर्सिंग भत्याबाबत अद्याप अंतिम निर्णय प्राप्त झालेला नाही.

५. परिचारीका संवर्गाच्या नियमित व विनंती बदल्या ह्या शासनाच्या विहित नियमानुसारच करण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कोरळवाडी (ता.पनवेल, जि.रायगड) येथील रस्त्याची
कामे पूर्ण करण्याबाबत**

(३२) * १२५१६ अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.प्रसाद लाड, डॉ.परिणय फुके, डॉ.रणजित पाटील : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोरळवाडी (ता.पनवेल, जि.रायगड) येथील ३ कि.मी. रस्त्याच्या बांधकामास दोन वर्षापूर्वी मंजूरी व निधी मिळूनही सदरहू रस्त्याचे काम अपूर्ण असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, आदिवासी भागातील रुग्णांस रस्त्याअभावी डोलीतून नेण्याची वेळ आली असून रस्त्याची कामे पूर्ण करण्याच्या मागणीसाठी ग्रामस्थांनी आंदोलने केली आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदरहू रस्त्याची कामे पूर्ण करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.हसन मुश्रीफ : (१) अंशतः खरे आहे.

सदर रस्त्यासाठी एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प अंतर्गत दिनांक १८/०१/२०२१ रोजी रुपये ७.५० लक्ष इतक्या रकमेस प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) सदरचा रस्ता हा वनक्षेत्रातून जात असल्याने, वन विभागाची परवानगी मिळणे आवश्यक होते. उप वनसंरक्षक, अलिबाग यांचेकडून दिनांक ०७/०१/२०२२ रोजीच्या पत्रान्वये परवानगी प्राप्त झाली आहे. त्यानुसार सद्यःस्थितीत सदर रस्त्याचे काम प्रगतीत असून, चालु आर्थिक वर्षात काम पूर्ण करण्याचे जिल्हा परिषदेचे नियोजन आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील बांधकाम कामगारांसाठी शासनाने राबविलेल्या कल्याणकारी योजनेमध्ये गैरव्यवहार झाल्याबाबत

(३३) * १३१९५ डॉ.(श्रीमती) मनिषा कायंदे, डॉ.प्रज्ञा सातव, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.अभिजित वंजारी, श्री.राजेश राठोड : सन्माननीय कामगार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उस्मानाबाद जिल्ह्यातील इमारत व इतर बांधकाम कामगारांसाठी शासनाने राबविलेल्या कल्याणकारी योजनेमध्ये गैरव्यवहार झाल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले असून सदर योजनेमध्ये गोरगरीब कामगारांपेक्षा बोगस लाभार्थ्यांनीच सर्वाधिक लाभ घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, लाभार्थ्यांच्या यादीमध्ये जमिनदार, बागायतदार, ग्रामपंचायत सदस्य, शालेय विद्यार्थी तसेच सधन व्यक्तींचा समावेश असून सदर कामाकरीता बोगस कामगार दाखवून नेमण्यात आलेल्या दलालांनी शासनाची फसवणूक करून गैरव्यवहार केल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर गैरव्यवहाराची शासनाने चौकशी केली आहे काय,त्यात काय आढळून आले व त्यानुषंगाने कोट्यवधी रुपयांचा गैरव्यवहार करणाऱ्या दलाल, अधिकारी, व कर्मचारी आदिंवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.हसन मुश्रीफ : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जिल्हा आरोग्य विभागातील (जि.रत्नागिरी) वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचे
थकित वेतन मंजूर करण्याबाबत**

(३४) * ११८२५ श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रमेशदादा पाटील : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रत्नागिरी जिल्ह्यातील जिल्हा आरोग्य विभागातील मुसफल क्षेत्रातील अध्यापनेतर रुग्णालय व दवाखाने यामधील तदर्थ वैद्यकीय अधिकारी यांच्या मानधनासाठी लेखाशिर्षामधील अनुदानाची मागणी उपसंचालक, आरोग्य सेवा, कोल्हापूर मंडळ यांच्याकडे करण्यात आल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचे माहे जून, २०२१ ते डिसेंबर, २०२१ पर्यंतचे मानधन थकित आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून चौकशीच्या अनुषंगाने रत्नागिरी जिल्ह्यातील जिल्हा आरोग्य विभागातील वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचे थकित वेतन मंजूर करण्यासाठी अनुदान उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजेश टोपे : (१) होय.

(२) हे खरे नाही.

(३) तदर्थ वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचे माहे जून, २०२१ ते डिसेंबर, २०२१ या ७ महिन्यांचे मानधन दिनांक ३०/१०/२०२१, १६/०१/२०२२ व १४/०२/२०२२ रोजी अदा करण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मौजे पोही (ता.मुर्तिजापूर, जि.अकोला) गावाच्या पुनर्वसनाबाबत

(३५) * १२८६७ श्री.अमोल मिटकरी : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११२८६ ला दिनांक २३ डिसेंबर, २०२१ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे पोही (ता.मुर्तिजापूर, जि.अकोला) गावाच्या १०० टक्के पुनर्वसनाबाबत ग्रामपंचायत कार्यालयाने त्यांचे पत्र दिनांक २६ जानेवारी, २०१२ अन्वये पुनर्वसनाच्या निवेदनासोबत ठराव विभागीय कार्यालयास सादर केला होता, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर गावाचा अंशतः ऐवजी पूर्णतः पुनर्वसन करण्याचा प्रस्ताव कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ नागपूर यांचे दिनांक ३० ऑक्टोबर, २०१८ च्या पत्रान्वये शासनास प्राप्त झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, पुनर्वसन करण्याच्या प्रस्तावाचा सुधारित प्रशासकीय मान्यता अंदाजपत्रकात समावेश करणेच्या सूचना शासनाने दिनांक २३ जून, २०२० च्या बैठकीत कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर यांना दिल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय, तसेच सुधारित प्रस्तावाची सद्यःस्थिती काय आहे,

(४) असल्यास, उमा बॅरेज प्रकल्पाचा व्दितीय सुप्रमा प्रस्ताव राज्य तांत्रिक सल्लागार समिती, नाशिक यांचेकडे तपासणीधीन असून प्रकल्पास व्दितीय सुधारित प्रशासकीय मान्यता मिळाली आहे काय,

(५) असल्यास, पोही गावाच्या १०० टक्के पुनर्वसन प्रस्तावाला मान्यता मिळण्याबाबत किती कालावधी अपेक्षित आहे व त्यानुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.जयंत पाटील : (१) होय.

(२) होय.

(३) होय, दिनांक २३ जून, २०२० रोजी मा.प्रधान सचिव (जसं) यांच्या अध्यक्षतेखाली संपन्न झालेल्या बैठकीमध्ये उमा प्रकल्पाचे अंतर्गत पोही व रोहणा अंशतः बाधित होणाऱ्या गावांचे पूर्णतः पुनर्वसन विचारात घेऊन सुधारीत प्रशासकीय मान्यता प्रस्ताव सादर करण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत. प्रकल्पाचा द्वितीय सुधारीत प्रशासकीय मान्यता प्रस्ताव राज्य तांत्रिक सल्लागार समिती, नाशिक यांचेकडे तपासणीधीन असून सुधारीत प्रशासकीय मान्यतेची कार्यवाही प्रगतीत आहे.

(४) नाही.

(५) सु.प्र.मा.प्रस्तावास मान्यता देण्याची कार्यवाही प्रगतीत असून त्याचा पाठपुरावा केला जात आहे. प्रकल्पास सु.प्र.मा.प्राप्त झाल्यावर पुनर्वसन कार्यवाही प्राथम्याने हाती घेण्यात येईल.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात खाजगी व शासकीय रुग्णालयांमध्ये सिझेरियनचे वाढते प्रमाण रोखण्याकरिता उपाययोजना करण्याबाबत

(३६) * १२५६७ डॉ.प्रज्ञा सातव, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.अभिजित वंजारी, श्री.राजेश राठोड : दिनांक ६ जुलै, २०२१ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकित प्रश्नोत्तरांच्या यादी क्रमांक २ मधील प्रश्न क्रमांक ६६४६ ला दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात खाजगी व शासकीय रुग्णालयांमध्ये सिझेरियनचे वाढते प्रमाण रोखण्याकरिता शासन निर्णय, दिनांक १५ डिसेंबर, २०१७ अन्वये तज्ञांची समिती स्थापन केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, समितीने शासनास अहवाल सादर केला आहे काय, त्यात केलेल्या शिफारशींचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे,

(३) असल्यास, अहवालातील शिफारशींनुसार खाजगी व शासकीय रुग्णालयांमध्ये सिझेरियनचे वाढते प्रमाण रोखण्याबाबत कोणत्या उपाययोजना हाती घेण्यात आल्या वा येत आहेत,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजेश टोपे : (१) होय, हे खरे आहे.

राज्यात सरकारी रुग्णालयांच्या तुलनेत खाजगी रुग्णालयांमध्ये सिझेरियनचे वाढते प्रमाण रोखण्याकरीता दिनांक १५/१२/२०१७ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये आयुक्त, आरोग्य सेवा व अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांच्या अध्यक्षतेखाली तज्ञांची समिती गठीत करण्यात आली आहे.

(२) होय. तज्ञ समितीने राज्यस्तरावर सादर केलेला अहवाल शासनास सादर केला असून समितीमार्फत केलेल्या शिफारशीचे स्वरूप खालीलप्रमाणे :-

१. FOGSI च्या सहाय्याने Robson's criteria ची खाजगी हॉस्पिटल्समध्ये अंमलबजावणी करणे तसेच या हॉस्पिटल्सची माहिती Manyata कार्यक्रम अंतर्गत FOGSI च्या संकेत स्थळावर अद्ययावत करणे.

२. FOGSI यांच्यामार्फत सी सेक्शन करीता checklist देणे.

(३) १) दिनांक २३/०५/२०१८ रोजी झालेल्या तज्ञ समिती बैठकीच्या शिफारशीनुसार शासकीय रुग्णालयामध्ये तसेच खाजगी संस्थेसाठी FOGSI मार्फत संस्था स्तरावर झालेल्या सिझेरियन सेक्शनचा आढावा घेण्याबाबत सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

२) खाजगी स्त्री रोग तज्ञांना FOGSI मार्फत Modified Robson's criteria चा वापर करून आवश्यकतेनुसार सिझेरियन शस्त्रक्रिया करण्याबाबत सूचित करण्यात आले आहे.

३) दिनांक १०/१०/२०१९ रोजी FOGSI यांना Robson's criteria सुधारीत करणे व त्याबाबत सर्व सदस्यांना मार्गदर्शक सूचना कळविण्याबाबत पत्र देण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुरुड (जि.रायगड) शहरातील लेडी कुलसुम व फातिमा बेगम ग्रामीण रुग्णालयात वैद्यकीय अधीक्षक व डॉक्टरांची रिक्त पदे भरण्याबाबत

(३७) * १३१५८ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुरुड (जि.रायगड) शहरात असलेल्या लेडी कुलसुम व फातिमा बेगम ग्रामीण रुग्णालयात कायमस्वरूपी वैद्यकीय अधीक्षक आणि डॉक्टर्स नसल्याने रुग्णांना वेळेवर आरोग्यसेवा उपलब्ध होत नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर ग्रामीण रुग्णालयातील डॉक्टर सार्वजनिक आरोग्य विभागाकडून कंत्राटी पध्दतीने नियुक्त करण्यात येत असल्यामुळे अशा डॉक्टरांना दिलेला १ वा २ वर्षांचा कार्यकाळ संपल्यानंतर डॉक्टर अन्यत्र निघून जात असल्यामुळे गत तीन वर्षांपासून तेथे पूर्णवेळ वैद्यकीय अधीक्षकाची नेमणूक करण्यात आलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, मुरुड तालुक्यातील व परिसरातील गावातील गरीब गरजू रुग्णांना अलिबाग, पुणे व मुंबई येथे स्वखर्चाने वैद्यकीय उपचारासाठी जावे लागते, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर ग्रामीण रुग्णालयासाठी पूर्णवेळ वैद्यकीय अधीक्षकाची व डॉक्टरांची पदे भरून रुग्णांना वेळेवर रुग्णसेवा देण्याबाबत कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजेश टोपे : (१) अंशतः खरे आहे, सदरहू रुग्णालयाकरीता एकूण २७ मंजूर पदांपैकी १६ पदे भरण्यात आलेली असून, त्यांच्यामार्फत रुग्णांना वेळेवर आरोग्य सेवा उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.

(२) अंशतः खरे आहे.

(३) हे खरे नाही.

(४) सद्यःस्थितीत, सदरहू रुग्णालयातील रुग्णांची गैरसोय होवू नये व त्याठिकाणी रुग्णांना वेळेवर उपचार मिळावेत म्हणून तेथील वैद्यकीय अधीक्षक पदाचा अतिरिक्त कार्यभार भिषक, जिल्हा रुग्णालय, अलिबाग यांच्याकडे सोपविण्यात आलेला आहे. तसेच त्याठिकाणी उपलब्ध रुग्णसेवेतील अधिकारी कर्मचारी यांच्यामार्फत रुग्णांना आरोग्य सेवा उपलब्ध करून देण्यात येते.

महाराष्ट्र वैद्यकीय व आरोग्य सेवा, गट-अ मधील रिक्त पदे सरळसेवेने व पदोन्नतीने भरण्याची कार्यवाही सुरु असून, पदभरती नंतर सदरहू ग्रामीण रुग्णालयात नियमित वैद्यकीय अधीक्षक उपलब्ध करण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूरसह विदर्भातील प्राथमिक आरोग्य केंद्रांना दिलेल्या व्हॅक्सीन व्हॅन कार्यान्वित करण्याबाबत

(३८) * १२७१८ श्री.अभिजित वंजारी : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विदर्भासह नागपूर येथे कोरोनाच्या दुसऱ्या लाटेत रुग्णांची झालेली वाताहत लक्षात घेता महापारंपण कंपनीने सीएसआर निधीतून रुपये २७ कोटींच्या २०० व्हॅक्सीन व्हॅन (सद्भावना जीवनरथ) प्राथमिक आरोग्य केंद्रांना उपलब्ध करून दिल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या वाहनांना कार्यान्वित करण्यासाठी आवश्यक इंधन व ड्रायव्हर उपलब्ध न झाल्याने मागील तीन महिन्यांपासून हे जीवनरथ प्राथमिक आरोग्य केंद्राबाहेर उभी असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून व्हॅक्सीन व्हॅन कार्यान्वित करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजेश टोपे : (१) होय, हे खरे आहे.

सीएसआर अंतर्गत नागपूर मंडळात १२८ व अकोला मंडळात ७२ अशी एकूण २०० वाहने प्राप्त झाली आहेत.

(२) हे खरे नाही.

(३) सीएसआर अंतर्गत प्राप्त झालेली वाहने चालू असून सुरुवातीस त्यांचा वापर कोविड लस वाहतूकीसाठी करण्यात येत होता. तथापि, सध्या कोविड लसीकरणाचे प्रमाण ९० टक्के झाल्याने इतर राष्ट्रीय आरोग्य कार्यक्रमाकरीता सुध्दा वापर करण्यात येत आहे.

सदर वाहनाच्या इंधन व वाहन चालकाच्या मानधनासाठी सन २०२२-२०२३ च्या राष्ट्रीय आरोग्य अभियानाच्या प्रस्तावित कार्यक्रम अंमलबजावणी आराखड्यात मागणी करण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औरंगाबाद येथील खाजगी रुग्णालयांनी कोरोना रुग्णांकडून
अतिरिक्त देयके वसूल केल्याबाबत**

(३९) * १२४१४ श्री.विनायकराव मेटे : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोरोना रुग्णांसाठी खाजगी रुग्णालयांना दरनियंत्रणाचे आदेश शासनाने देऊनही औरंगाबाद येथील काही रुग्णालयांनी अवाजवी देयके आकारून रुग्णांची लुट केली असल्याची बाब दिनांक १ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, औरंगाबाद जिल्हा प्रशासनाकडून विविध रुग्णालयांनी आकारलेल्या देयकांची तपासणी लेखापरीक्षणामार्फत केली असता औरंगाबाद शहरातील बारा रुग्णालयांनी कोरोना रुग्णांकडून अतिरिक्त देयकांची वसुली केल्याचे निदर्शनास आले असून या बारा रुग्णालयांना औरंगाबाद महानगरपालिकेने नोटीस बजावली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने कोरोना रुग्णांच्या नातेवाईकांकडून अतिरिक्त देयके वसुली करणाऱ्या संबंधित रुग्णालयांवर कोणती कारवाई केली व करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजेश टोपे : (१) हे खरे आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

औरंगाबाद शहरातील ९ रुग्णालयांनी रुग्णांकडून अतिरिक्त देयकांची वसूली केल्याचे निदर्शनास आल्याने महानगरपालिकेने संबंधित रुग्णालयास रुग्णांच्या बिलांची वसूल केलेली जास्तीची रक्कम परत देण्याकरीता नोटीस बजावली आहे.

(३) खाजगी रुग्णालयांचे दर नियंत्रणाबाबत शासनाने वेळोवेळी अधिसूचना निर्गमित केल्या आहेत. सदर अधिसूचनांच्या अंमलबजावणीसाठी जिल्हास्तरावर जिल्हाधिकारी व महानगरपालिका क्षेत्रामध्ये महानगरपालिका आयुक्त हे सक्षम प्राधिकारी आहेत.

यानुसार अतिरिक्त देयके वसूली करणाऱ्या रुग्णालयांवर कारवाई करण्यात येते.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर जिल्हा नियोजन समितीअंतर्गत सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात निधी अखर्चित राहिल्याबाबत

(४०) * १२३९४ श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, श्री.अभिजित वंजारी : सन्माननीय उप मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर जिल्हा नियोजन समितीअंतर्गत सन २०२१-२०२२ या वित्तीय वर्षातील जिल्हा वार्षिक योजनेंतर्गत रुपये ६६९.३४ कोटींची मंजूरी देण्यात आली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, चालू वित्तीय वर्षात वर्षअखेर माहे नोव्हेंबर महिन्यात मंजूर असलेल्या निधीपैकी विविध विभागांना रुपये १६८.९३ कोटी वितरित करण्यात आले होते व वितरित निधीपैकी ५० टक्के निधी खर्च केल्याचा अहवाल नियोजन समितीच्या बैठकीत सादर करण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, जिल्हा नियोजन समितीची बैठक दर तीन महिन्यात घेणे आवश्यक असतानाही नागपूर जिल्हा नियोजन समितीची नियमित बैठक होत नसल्यामुळे जिल्ह्यातील अनेक योजना निधीअभावी प्रलंबित असून नियमित बैठका होत नसल्यामुळे जिल्ह्यासाठी प्राप्त झालेला निधी परत जाण्याची शक्यता निर्माण झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, दिनांक ३१ मार्च, २०२२ रोजीपर्यंत प्रशासकीय मान्यता पूर्ण करून निधी वितरित करणे तथा विकास कामाकरीता निधी खर्च करण्याबाबत संबंधित विभागांना निर्देश देण्यात आले आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, निधी उपलब्धता असूनही संबंधित विभागाद्वारे निधी मुदतीत खर्च होत नसून विकास कामे पूर्ण होत नसल्याने याबाबत शासनाने चौकशी करून संबंधित विभागाच्या बेजबाबदार अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.अजित पवार : (१) व (२) हे खरे आहे.

- (३) हे खरे नाही. कोविड-१९ चा प्रादुर्भाव, सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षामध्ये जिल्हा परिषद/ विधानपरिषद/ स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणूकांच्या आचारसंहिता यामुळे जिल्हा नियोजन समितीची बैठक होऊ शकली नाही. तथापि, जिल्हा नियोजन समिती अंतर्गतच्या कार्यकारी समित्यांच्या बैठका दिनांक २८/०६/२०२१, २२/१०/२०२१ व २०/१२/२०२१ रोजी झाल्या आहेत. तसेच, मा.पालकमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक ३०/१२/२०२१ रोजी जिल्हा नियोजन समितीची बैठक झालेली आहे. सदर बैठकांमध्ये जिल्हा वार्षिक योजनेचा आढावा घेऊन कामांना मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे.
- (४) व (५) जिल्हा नियोजन समिती तथा कार्यकारी समितीमध्ये निधी खर्च करण्याबाबत सर्व संबंधित विभागांना आवश्यक निर्देश देण्यात आले आहेत.
- (६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औरंगाबाद जिल्ह्यात घाटी रुग्णालयामध्ये रुग्णांना आवश्यक
औषधे व इतर साहित्य उपलब्ध नसल्याबाबत**

(४१) * १२८९८ श्री.अंबादास दानवे : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) औरंगाबाद जिल्ह्यात घाटी रुग्णालयातील विभागीय टर्शरी केअर सेंटरमध्ये सामान्य रुग्णाला उपचाराकरीता रुपये २० नोंदणी शुल्क आकारल्यानंतर डॉक्टरांनी तपासणी केल्यावर रुग्णांना बाहेरून औषधे खरेदी करून आणण्यास सांगत असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच, नियोजित ऑपरेशनसाठी सुई, सलाईन, इंजेक्शन, ब्लड व ग्लुकोज इत्यादी साहित्यही बाहेरून आणावे लागत असल्याने ग्रामीण भागातून आलेल्या गरीब रुग्णांच्या नातेवाईकांना आर्थिक भार सहन करावा लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.अमित विलासराव देशमुख : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**भंडारा जिल्हा सामान्य रुग्णालयातील रिक्त पदे भरण्यासह
अत्याधुनिक सोयी-सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(४२) * १२४६५ डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.नागोराव गाणार, श्री.निलय नाईक, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.रमेश कराड, श्री.प्रविण दटके : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) भंडारा जिल्हा सामान्य रुग्णालयात अधिकारी व कर्मचारी यांची अनेक पदे रिक्त असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, जिल्ह्यात असलेल्या एक जिल्हा रुग्णालय, दोन उपजिल्हा रुग्णालय, सात ग्रामीण रुग्णालय, ३३ प्राथमिक आरोग्य केंद्र, १९३ प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्र, २९ आयुर्वेदिक दवाखाने व चार दवाखाने येथे अत्याधुनिक सोयी-सुविधांचा अभाव आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, भंडारा जिल्ह्यातील आरोग्य रुग्णालय/केंद्रातील रिक्त पदे भरण्यासह रुग्णालयात अद्ययावत अत्याधुनिक सोयी-सुविधा उपलब्ध करून देण्याची मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी शासनाकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजेश टोपे : (१) हे अंशतः खरे आहे.

वैद्यकीय अधिकारी, गट-अ ची रिक्त पदे माहे जून व सप्टेंबर, २०२१ मध्ये समुपदेशनाद्वारे भरण्यात आली आहेत. तसेच, गड-क व ड संवर्गातील रिक्त पदांपैकी ५० टक्के पदे भरण्यात आली असून उर्वरित रिक्त पदे भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(२) हे खरे नाही.

नागपूर परिमंडळातर्गत असलेल्या भंडारा जिल्ह्यामध्ये ०१ जिल्हा सामान्य रुग्णालय, ०२ उपजिल्हा रुग्णालये व ०७ ग्रामीण रुग्णालये आहेत. यामध्ये साकोली व तुमसर दोन उपजिल्हा रुग्णालये आहेत व सात ग्रामीण रुग्णालयांमध्ये ग्रामीण रुग्णालय सिहोरा, ग्रामीण रुग्णालय मोहाडी, ग्रामीण रुग्णालय लाखणी, ग्रामीण रुग्णालय लाखांदूर, ग्रामीण रुग्णालय पालांदुर, ग्रामीण रुग्णालय अड्याळ, ग्रामीण रुग्णालय पवनी यांचा समावेश होतो. तसेच, जिल्हा परिषद भंडारा अंतर्गत ३३ प्राथमिक आरोग्य केंद्र, १९३ उपकेंद्र, २९ आयुर्वेदिक दवाखाने व ४ आंगल दवाखाने कार्यरत आहेत. सामान्य रुग्णालय भंडारा, दोन्ही उपजिल्हा रुग्णालये, सातही ग्रामीण रुग्णालये तसेच,

जिल्हा परिषद भंडाराअंतर्गत सर्व प्राथमिक आरोग्य केंद्रे व इतर दवाखान्यांमध्ये वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचारी कार्यरत असून त्यांचेद्वारे आदिवासी व ग्रामीण भागातील गरीब जनतेला आरोग्य विषयक सोयी सुविधा वेळीच पुरविण्यात येत आहेत. भंडारा जिल्हातील जिल्हा रुग्णालये, उपजिल्हा रुग्णालये व ग्रामीण रुग्णालये व जिल्हा परिषद भंडाराअंतर्गत सर्व प्राथमिक आरोग्य केंद्रे व इतर दवाखान्यांमध्ये सोयी सुविधा पुरेशा प्रमाणात उपलब्ध असून, रुग्णांना वेळीच आरोग्य विषयक सोयी सुविधा पुरविण्यात येते.

(३) हे खरे नाही.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अर्नाळा (ता.वसई, जि.पालघर) ग्रामपंचायतीच्या हद्दीतील
मोबाईल टॉवर हटविण्याबाबत**

(४३) * १२०८५ श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विरार, पश्चिमेस अर्नाळा (जि.पालघर) हद्दीत सुभाष लेन याठिकाणी मे.सुमित डिजिटल इन्फ्रास्ट्रक्चर प्रा.लि. या कंपनीतर्फे उभारण्यात येणाऱ्या मोबाईल टॉवरच्या रेडिएशनमुळे स्थानिक नागरिकांच्या व विद्यार्थ्यांच्या आरोग्याला धोका निर्माण झाला असल्याने स्थानिक नागरिक व जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा यांनी ग्रामपंचायत, अर्नाळा व विकास विशेष प्राधिकरण म्हणून वसई-विरार महानगरपालिका यांचेकडे मोबाईल टॉवर हटविण्याची मागणी माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान लेखी तक्रारीद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर मोबाईल टॉवर उभारणीसाठी मे.सुमित डिजिटल इन्फ्रास्ट्रक्चर प्रा.लि. कंपनीने कोणतीही परवानगी न घेता काम सुरु केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त तक्रारीच्या अनुषंगाने शासनाने चौकशी करून अर्नाळा ग्रामपंचायत हद्दीतील मोबाईल टॉवर हटविण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.हसन मुश्रीफ : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) अर्नाळा ग्रामपंचायतीने मासिक सभा दिनांक २८/०७/२०२१ ठराव क्रमांक ७/३/६ अन्वये अटी व शर्तीना अधिन राहून संबंधित खात्याच्या पूर्व परवानग्या घेण्याच्या जबाबदारीवर नाहरकत दाखला दिलेला आहे.

(३) मे.सुमित डिजिटल इन्फ्रास्ट्रक्चर प्रा.लि. या कंपनीला दिनांक २६/११/२०२१ रोजी मोबाईल टॉवरचे काम बंद करण्याबाबत ग्रामपंचायत अर्नाळा यांनी नोटीस दिलेली आहे. तसेच ग्रामपंचायत अर्नाळा ता.वसई, जि.पालघर यांनी ग्रामसभा ठराव क्रमांक ७/५, दिनांक १०/०१/२०२२ अन्वये सदरच्या टॉवरचे काम बंद करून हटविण्यासाठी मा.आयुक्त, वसई-विरार शहर महानगरपालिका या नियोजन प्राधिकरणाला पत्र क्र. १४६३/२०२१-२०२२, दिनांक २१/०१/२०२२ अन्वये कळविण्यात आलेले आहे. तसेच सदरचे पत्र सागरी पोलीस ठाणे अर्नाळा यांनाही देण्यात आलेले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

गोंदिया जिल्ह्यातील अंगणवाड्यांमध्ये पिण्याचे पाणी व शौचालयाची सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत

(४४) * १२९८९ श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.रामदास आंबटकर, डॉ.परिणय फुके : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोंदिया जिल्ह्यातील १८०५ अंगणवाडी केंद्राना पिण्याचे पाणी आणि शौचालय यासारख्या मूलभूत सोयी-सुविधा उपलब्ध नसल्याने स्तनदा व गरोदर मातांसह लहान मुले व किशोरवयीन मुलींची गैरसोय होत असल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने गोंदिया जिल्ह्यातील अंगणवाड्यांमध्ये पिण्याचे पाणी व शौचालयाची सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत तसेच वापरण्यास योग्य नसणाऱ्या शौचालयाची दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही वा उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. यशोमती ठाकूर (सोनावणे) : (१) हे खरे नाही.

(२) गोंदिया जिल्ह्यात ग्रामीण व आदिवासी क्षेत्रात महिला व बालविकास विभागामार्फत सुरु करण्यात आलेली नियमित अंगणवाडी केंद्र १५६८ व मिनी अंगणवाडी केंद्र २३७ असे एकूण १८०५ अंगणवाडी केंद्रांपैकी जलजीवन मिशन अंतर्गत १३८९ अंगणवाड्यांना ग्रामपंचायत द्वारे नळ जोडणी झालेली आहे. उर्वरित ४१६ अंगणवाडी केंद्रांना जलजीवन मिशन अंतर्गत नळ जोडणीची कार्यवाही संबंधित ग्रामपंचायत द्वारे करण्यात येत आहे.

तसेच, १५३५ अंगणवाडी केंद्रांना शौचालय सुविधा आहे. उर्वरित २७० अंगणवाडी केंद्रांना १५ वा वित्त आयोग व ग्रामपंचायत नियोजनातून टप्या-टप्याने अंगणवाडी शौचालय बांधकाम करण्याचे प्रस्तावित आहे. सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षाकरीता गोंदिया जिल्ह्यातील २०२ अंगणवाडी केंद्रांना पिण्याच्या पाण्याची सुविधा करीता रुपये २०,२०,०००/- व २६ अंगणवाडी केंद्रांना शौचालय बांधकामाकरीता रुपये ३,१२,०००/- इतकी तरतूद उपलब्ध करून दिलेली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पालघर जिल्हा परिषदेच्या आरोग्य विभागातील रिक्त पदे भरून
अत्याधुनिक सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(४५) * १२५०६ अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.प्रसाद लाड, डॉ.परिणय फुके, डॉ.रणजित पाटील, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.विलास पोतनीस, श्री.सुनिल शिंदे : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईसह राज्यात कोरोना महामारीचा पुनश्च उद्रेक सुरु झाला असतानाच पालघर जिल्हा परिषदेच्या आरोग्य विभागात ५० टक्के जागा रिक्त असून ग्रामीण भागातील आरोग्य यंत्रणेवर ताण येत असल्याने त्याचा विपरीत परिणाम रुग्णसेवेवर होत असल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, पालघर जिल्हा परिषदेच्या एकूण २०७२ मंजूर पदांपैकी ११०३ पदे भरण्यात आली असून ९६९ पदे रिक्त आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, जिल्ह्यातील डहाणू, तलासरी, जव्हार, मोखाडा आणि विक्रमगड या तालुक्यांतील ग्रामीण व दुर्गम भागात आरोग्याची समस्या कायम असून माता आणि बालमृत्यूचा प्रश्न गंभीर झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, जिल्हा सिव्हील रुग्णालयाचे काम निविदा स्तरावर असल्याने ते पूर्ण होण्यासाठी अजूनही ३ ते ५ वर्षांचा कालावधी लागणार असल्याची बाब निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून चौकशीच्या अनुषंगाने पालघर जिल्हापरिषदेच्या आरोग्य विभागातील रिक्त पदे भरून अद्ययावत आरोग्य यंत्रणा पुरविण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.हसन मुश्रीफ : (१) अंशतः खरे आहे.

आरोग्य विभागांतर्गत माहे जानेवारी, २०२२ अखेर निव्वळ रिक्त पदांची टक्केवारी ४१.३० आहे.

(२) अंशतः खरे आहे.

आरोग्य विभागांतर्गत एकूण २०७२ पदे मंजूर असून १०८८ पदे नियमित स्वरूपात व १२८ कंत्राटी स्वरूपात भरण्यात आली असून निव्वळ ८५६ पदे रिक्त आहेत.

(३) अंशतः खरे आहे.

(४) हे खरे नाही.

पालघर येथे २०० खाटांचे जिल्हा रुग्णालय बांधकाम हे पायाभूत सुविधा कक्ष राष्ट्रीय आरोग्य अभियानांतर्गत करणेत येत असून या कामाची ई-निविदा प्रसिध्द झाली असून सदर कामाचे आर्थिक लिफापा मुल्यमापन करणेकामी समिती गठीत करण्यात आली आहे.

(५) मार्च, २०१९ च्या मेगा भरतीमधील जाहिरातीच्या अनुषंगाने आरोग्य विभागाशी संबंधित एकूण ५४२ पदे भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

हिंगोली जिल्ह्यातील प्रलंबित घरकुलांची कामे पूर्ण करण्याबाबत

(४६) * १२५२८ डॉ.प्रज्ञा सातव, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.अभिजित वंजारी, श्री.राजेश राठोड : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हिंगोली जिल्ह्यातील ग्रामीण भागात विविध योजनांमधील ४१८१ घरकुलांची कामे प्रलंबित असून त्यात कळमनुरी तालुक्यातील १०२२ घरकुलांचा समावेश असल्याचे दिनांक २५ डिसेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून प्रलंबित असलेल्या घरकुलांची कामे सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.हसन मुश्रीफ : (१) अंशतः खरे आहे.

हिंगोली जिल्ह्यात तसेच कळमनुरी तालुक्यातील केंद्र पुरस्कृत प्रधानमंत्री आवास योजना (ग्रामीण) तसेच इतर राज्य पुरस्कृत योजनेतर्गत सन २०१६-२०१७ ते सन २०२१-२०२२ या कालावधीतील मंजूर, पूर्ण व प्रगतीपथावरील घरकुलांचा सद्यःस्थितीतील तपशील पुढीलप्रमाणे आहे :-

	मंजूर घरकुले	पूर्ण घरकुले	प्रगतीपथावरील घरकुले
हिंगोली जिल्हा	१६८१३	१४७६६	२०४७
कळमनुरी तालुका	५११७	४६५६	४६१

(२) हिंगोली जिल्ह्यातील प्रगतीपथावरील घरकुले पूर्ण करण्यासाठी वेळोवेळी आढावा बैठकीदरम्यान सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

तसेच, तालुका व जिल्हास्तरावरील तांत्रिक अडचणी सोडविण्याबाबतही तात्काळ कार्यवाही करण्यात येते.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**केळवा रोड (ता.जि.पालघर) भागातील झांझरोळी धरणातून
पाण्याची गळती होत असल्याबाबत**

(४७) * १३१४९ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) केळवा रोड (ता.जि.पालघर) भागातील झांझरोळी धरणाच्या बाहेरील बाजूस दिनांक ८ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास भगदाड पडून धरणातून पाण्याची गळती सुरु झाली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर धरण परिसरातील ८ गावातील नागरिकांचे संरक्षणाच्यादृष्टीने स्थलांतर करण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, यावर्षी झालेल्या पावसाळ्यात सदर धरणातून काही प्रमाणात गळती होत असल्याबाबत जलसंपदा विभागास तेथील ग्रामस्थांनी निदर्शनास आणूनही कोणतीही उपाययोजना करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने धरणाच्या गळतीकडे दुर्लक्ष करणाऱ्या संबंधित अधिकाऱ्यांविरुद्ध कारवाई करून धरणाची गळती थांबविण्यासाठी कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.जयंत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

दिनांक ८ जानेवारी, २०२२ रोजी माहीम केळवा ल.पा. योजना ता.जि.पालघर येथे धरणाच्या मुख्य विमोचकाच्या रेषेतील प्रवाहाला खालच्या बाजूस ४.०० मी. रुंद भराव ढासळून पोकळी निर्माण झाली.

तथापि, सद्यःस्थितीमध्ये धरणाच्या उर्ध्व बाजूस मुख्य विमोचकाच्या व विहिरीभोवती माती भराव व खालच्या बाजूस खडी, वाळू व मातीच्या सहाय्याने धरणाच्या भागातील पोकळी भरण्यात आलेली आहे. त्यामुळे धरणातून होणारी गळती पूर्णपणे बंद झालेली आहे.

(२) नाही.

(३) नाही.

सदर धरणातून माहे जून, २०२१ रोजी अल्प प्रमाणात गळती आढळून आली होती. सदर गळतीमध्ये स्वच्छ पाणी होते. धरणस्थळी होणाऱ्या गळतीवर क्षेत्रिय कार्यालयामार्फत बारीक लक्ष ठेवण्यात आले होते.

तथापि, माहे डिसेंबर २०२१ रोजी सदर गळतीद्वारे येणारे पाणी माती मिश्रित असल्याचे लक्षात येताच तात्पुरती उपाययोजना म्हणून Dam Safety Manual Chapter ८ व Dam Safety Organisation यांनी दिलेल्या सुचनांनुसार Sand filter Drain चे काम करण्यात आले होते व धरणाच्या उर्ध्व बाजूस ताडपत्री (Tarpaulin) अंथरून त्यावर Sand Bags ठेवण्यात आले. त्यामुळे गळतीचे प्रमाण कमी झाले होते.

(४) सदर प्रकरणी दुर्लक्ष न झाल्याने चौकशीबाबत प्रश्न उद्भवत नाही.

गळती थांबविण्यासाठी उपाय योजना :-

१. तात्पुरत्या (तात्काळ केलेल्या) उपाययोजना :- जलसंपदा विभागातील स्थापत्य व यांत्रिकी विभागाने स्थानिक लोकांच्या सहाय्याने धरणाच्या ऊर्ध्व बाजूस मुख्य विमोचकाच्या व विहिरीभोवती माती भराव व खालच्या बाजूस खडी, वाळू व मातीच्या सहाय्याने धरणाच्या वरील भागातील पोकळी भरण्यात आली व धरणातून होणारी गळती पूर्णपणे बंद करण्यात आली.

२. कायमस्वरूपीच्या उपाययोजना :- धरण सुरक्षिततेच्या दृष्टीने माहीम केळवा लघु पाटबंधारे योजनेची दुरुस्ती व पुनर्स्थापना संदर्भातील मातीकाम (Earth work), शिर्ष कामे (Head Work) व इतर कामांचे अंदाजपत्रक बनवून त्यास तांत्रिक मान्यता प्राप्त झाली आहे. सदर कामे मे, २०२२ अखेर पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

(५) सदर बाबतीत कोणत्याही प्रकारचा विलंब झालेला नाही.

नागपूर येथील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयाची

रक्त संकलन व्हॅन सुरु करण्याबाबत

(४८) * १२७८७ श्री.अभिजित वंजारी : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर येथील गरीब व सर्वसामान्य रुग्णांना वेळेवर रक्ताचा पुरवठा व्हावा यासाठी नॅकोने रुपये १ कोटी ३० लाखाची रक्त संकलन व्हॅन शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयाला दिली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर व्हॅनला डिझेल व देखभाल खर्च नॅकोकडून मिळणे बंद झाल्याने सध्या व्हॅन बंद असून गरीब व सर्वसामान्य रुग्णांना रक्त पुरवठा वेळेवर मिळत नसल्यामुळे रुग्णांना आपला जीव गमवावा लागत असल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, रक्त संकलन व्हॅन पुन्हा पुर्ववत सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.अमित विलासराव देशमुख : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर जिल्ह्यातील कन्हान नदीवरील कोच्छी बॅरेजमधील पाणी आरक्षणाबाबत

(४९) * १३१८० श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सावनेर (जि.नागपूर) शहरातील पाणी टंचाई दुर करण्यासाठी नगरपरिषद, सावनेर अंतर्गत सन २०५० पर्यंत कन्हान नदीवरील कोच्छी बॅरेजमधील १८७६ दलघमी पाणी आरक्षण प्रस्ताव सुधारणा करून जलसंपदा विभागाला सादर करण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शासनाद्वारे या प्रस्तावाला अद्यापही मंजूरी न दिल्याने सावनेर शहरात पाण्याची टंचाई निर्माण होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सावनेर शहरातील पाणी टंचाईचे कायमस्वरूपी निराकरण करून जलव्यवस्था सुरळीत करण्याबाबत व आरक्षण प्रस्तावास मंजूरी देवून पाणी साठवणुकीकरीता नवीन टाकी बांधकाम करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.जयंत पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

कोच्छी बॅरेजमधील १.८७६ दलघमी पाणी आरक्षण प्रस्ताव सुधारणा करून नगरपरिषद, सावनेर यांचेकडून जलसंपदा विभागाला सादर करण्यात आला आहे. शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०१५/प्र.क्र.४४/२०१५, दिनांक १७/११/२०१६ अन्वये क्षेत्रिय वाटपप्रमाणे सदर पाणी आरक्षण एकूण प्रकल्पिय पाणीसाठेच्या तुलनेत ५.७५ % असून तो १५ % च्या मर्यादेच्या आत असल्याने पाणी आरक्षण कार्यवाही महामंडळ स्तरावर प्रगतीपथावर आहे.

(२) नाही, हे खरे नाही.

सद्यःस्थितीत सावनेर नगरपरिषदेस खापा येथील कन्हान नदीवरील स्त्रोतातून पाणीपुरवठा योजना कार्यरत आहे व त्याद्वारे पाणीपुरवठा करण्यात येत आहे.

(३) पाणी आरक्षण प्रस्तावास मंजूरीच्या अनुषंगाने आवश्यक कार्यवाही महामंडळ स्तरावर सुरु असून पाणी साठवणुकीकरीता नवीन टाकी बांधकाम करून देण्याबाबतची बाब जलसंपदा विभागाशी संबंधित नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औरंगाबाद जिल्ह्यात लाभार्थीनी आवास योजनांमधून अनुदान
घेऊनही घरे बांधली नसल्याबाबत**

(५०) * १३१२४ श्री.अंबादास दानवे : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) औरंगाबाद जिल्ह्यात पंतप्रधान, रमाई आणि शबरी आवास योजनेमधून जिल्ह्यातील ११९९ जणांनी घरकुलांकरीता अनुदान घेऊनही घर बांधले नसल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, केंद्र शासनाच्या घरकुल योजनेतर्गत जिल्ह्यातील ३९६३३ बेघरांना घरकुले मंजूर झाली असून अनुदान घेतलेल्यांपैकी किती जणांनी घरकुले बांधली आहेत,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले व त्यानुषंगाने शासनाची फसवणूक करणाऱ्या लाभार्थ्यांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.हसन मुश्रीफ : (१) हे खरे नाही.

- (२) औरंगाबाद जिल्ह्यात केंद्र पुरस्कृत प्रधानमंत्री आवास योजना - ग्रामीण या योजनेतर्गत सन २०१६-१७ ते सन २०२०-२१ अखेर २२०६२ घरकुले मंजूर असून, १६४३४ एवढी घरकुले पूर्ण आहेत व उर्वरित कामे प्रगतीपथावर आहेत.
- (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

देवळाली प्रवरा (जि.अहमदनगर) येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात प्रसूतीसाठी आलेल्या महिलेला दाखल करून न घेणाऱ्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांवर कारवाई करणेबाबत

- (५१) * १२९०९ श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) देवळाली प्रवरा (जि.अहमदनगर) येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात दिनांक १३ जानेवारी, २०२२ रोजी प्रसूतीसाठी दाखल होण्यासाठी आलेल्या कोमल अरुण शिंदे या महिलेला वैद्यकीय अधिकारी श्री.अण्णासाहेब मिसाळ व परिचारीका यांनी दाखल करून घेतले नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, प्राथमिक आरोग्य केंद्रापासून ३०० फूट अंतरावर रस्त्यात सदर महिलेची प्रसूती झाली असल्याने ग्रामस्थांनी बाळंतपणासाठी आलेल्या महिलेची हेळसांड करणारे वैद्यकीय अधिकारी तसेच परिचारीका यांचे निलंबन करण्याची मागणी मा.सार्वजनिक आरोग्यमंत्री, मा.पालकमंत्री, अहमदनगर जिल्हा, उपसंचालक, सार्वजनिक आरोग्य संचालनालय, पुणे व प्रधान सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग आदींकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने संबंधित दोषी वैद्यकीय अधिकारी व परिचारीका यांच्याविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.राजेश टोपे : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) सदर प्रकरणाची चौकशी करण्यासाठी जिल्हा माता व बालसंगोपन अधिकारी, जिल्हा परिषद, अहमदनगर यांचे अध्यक्षतेखाली त्रिसदस्यीय समिती स्थापन करण्यात आली. सदर समितीने दिनांक १८/०१/२०२२ रोजी प्राथमिक आरोग्य केंद्र, देवळाली प्रवरा, ता.राहुरी येथे समक्ष जाऊन चौकशी केली.

दिनांक १८/०१/२०२२ रोजी केलेल्या चौकशी अहवालानुसार दिनांक १३/०१/२०२२ रोजी चौथ्या खेपेची गरोदर माता श्रीमती कोमल अरुण शिंदे, हया सकाळी ०६.३० वाजता प्राथमिक आरोग्य केंद्र, देवळाली प्रवरा, ता.राहुरी, जिल्हा अहमदनगर येथे पोटात दुखत असल्याने आलेल्या असता, त्यावेळेस आरोग्य सहाय्यक (महिला) यांनी सदर मातेच्या केलेल्या तपासणीनुसार Cervical Dilatation हे २.५ सें.मी. इतके होते. तसेच सोनोग्राफी अहवालानुसार मातेची अपेक्षित प्रसूती दिनांक १५/०२/२०२२ होती. श्रीमती कोमल शिंदे हया प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या बाहेर २०० मीटर अंतरावर खाण्यासाठी गेल्या व त्यानंतर सकाळी ८.३० वाजता श्रीमती कोमल शिंदे हया लघुशंकेसाठी बसल्या असता, तेथेच त्यांची सामान्य प्रसूती झाली. तेथील समोरच्या व्यक्तीने आरोग्य सहाय्यक महिला यांना कळविले. त्यानंतर

आरोग्य सहायक महिला व व्दितीय वैद्यकीय अधिकारी यांनी तात्काळ जाऊन मातेस प्राथमिक आरोग्य केंद्रामध्ये आणले. तद्नंतर मातेला व बाळाला प्रसुतीपश्चात लसीकरण व इतर आरोग्य सेवा दिलेल्या आहेत.

आरोग्य सहायक महिला यांनी सदर महिलेस रुग्णालयात दाखल करून घेण्याबाबत वैद्यकीय अधिकारी यांच्या निदर्शनास आणून दिले नाही. यामध्ये तीन वैद्यकीय अधिकारी व आरोग्य सहायक महिला यांनी कर्तव्यात कसुर व हलगर्जीपणा केल्याचे दिसून येते.

वैद्यकीय अधिकारी व आरोग्य कर्मचारी यांचेमध्ये समन्वयाचा अभाव निदर्शनास येत असल्याने, संबंधित वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचारी यांचेविरुद्ध म.ना.से. (शिस्त व अपील) १९७९ अन्वये शिस्तभंगविषयक कारवाई करण्याचे प्रस्तावित आहे.

तसेच डॉ. आण्णासाहेब बिरु मासाळ, वैद्यकीय अधिकारी, गट-अ यांचे विरुद्ध स्थानिक ग्रामस्थ, पदाधिकारी यांच्या तक्रारी प्राप्त असून त्यांची अन्य ठिकाणी बदली करण्याची मागणी केलेली आहे. त्यानुसार प्रस्ताव शासनास सादर करण्यात येत असल्याचे आयुक्तालयाने कळविले आहे.

तसेच भविष्यात अशा घटना घडू नयेत याकरीता सर्व वैद्यकीय अधिकारी यांना दक्षता घेण्याच्या सक्त सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

चंद्रपूर जिल्ह्यातील वरोरा शहर व ग्रामीण भागातील अंगणवाड्यांमध्ये पोषण आहाराच्या पाकिटांच्या वजनामध्ये तफावत आढळून आल्याबाबत

(५२) * १२९९० श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.रामदास आंबटकर : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चंद्रपूर जिल्ह्यातील वरोरा शहर व ग्रामीण भागातील अंगणवाड्यांमध्ये बालक व स्तनदा मातांना दिला जाणारा सकस पोषण आहार पाकिटावर लिहिलेले वजन व प्रत्यक्षात केलेले वजन यामध्ये तफावत असल्याचे

जागरूक पंचायत समिती पदाधिकारी व ग्रामपंचायत पदाधिकारी यांनी पुरवठादारास पकडून उघड केल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी एकात्मिक बालविकास प्रकल्प अधिकारी, पंचायत समिती, वरोरा यांचेसमोर पंचनामा केला असता चना पाकिटावर १५०० ग्राम वजन लिहिले असताना प्रत्यक्ष वजन नऊशे ते हजार ग्राम आढळून आले असल्याबाबतचा अहवाल वरिष्ठ कार्यालयास पाठविण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून अहवालाच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. यशोमती ठाकूर (सोनावणे) : (१) चंद्रपूर जिल्ह्यातील बालविकास प्रकल्प अधिकारी वरोरा अंतर्गत ग्रामपंचायत वंधली मधील अंगणवाडी केंद्र वंधली व लोनगाडगा या २ अंगणवाडी केंद्रांना माहे जानेवारी-फेब्रुवारी, २०२२ या कालावधीतील पुरवठा करण्यात आलेल्या आहाराच्या पाकिटाच्या वजनात तफावत आढळून आलेली आहे. तथापि, सदर बाबत जिल्ह्यातील इतर सर्व प्रकल्पामध्ये आहार पुरवठ्यासंबंधी चौकशी केली असता कमी वजनाच्या आहार पुरवठ्याबाबत कोणत्याही प्रकारची तक्रार आढळून आलेली नाही. ज्या ठिकाणी पाकिटांच्या वजनात तफावत आढळून आलेली आहे त्या ठिकाणी पुरवठाधारकामार्फत तात्काळ पाकिटे बदलून घेण्यात आलेली आहेत.

(२) नियमानुसार आहार पुरवठ्याच्या पाकिटाचे वजन १५०० ग्रॅम असणे आवश्यक आहे, तक्रारीमध्ये सदर पाकिट ११०० ग्रॅम असल्याचे आढळून आले होते. सदर बाबतीत त्रिसदस्यीय समितीमार्फत चौकशी केली असता ६ पाकिटे मोजून पाहिली त्यांचे वजन प्रत्येकी ९००, १२००, १२००, १५००, ११०० आणि १२०० आढळून आले. ज्या आहार पुरवठा पाकिटांच्या वजनामध्ये तफावत आढळून आली ती पाकिटे तात्काळ बदलून घेण्यात आली.

(३) सदर प्रकरणाची त्रिसदस्यीय समितीमार्फत चौकशी करण्यात आलेली असून ज्या ठिकाणी पाकिटाच्या वजनामध्ये तफावत आढळून आली आहे त्या ठिकाणची पाकिटे तात्काळ बदलून घेण्यात आलेली आहेत. तसेच

संबंधित बालविकास प्रकल्प अधिकारी मार्फत आहाराचे नमुने प्रयोगशाळा तपासणी करीता पाठविण्यात आलेली आहेत. सदर तपासणीचा अहवाल अद्याप अप्राप्त आहे. तसेच जिल्ह्यामधील इतर प्रकल्पामध्ये सुद्धा आहार पुरवठ्याबाबत चौकशी करण्यात आलेली आहे. जिल्ह्यातील इतर प्रकल्पामध्ये कोणत्याही प्रकारची तक्रार आढळून आलेली नाही, अंगणवाडी केंद्र वंधली व लोनगाडगा या २ अंगणवाडी केंद्रांना माहे जानेवारी-फेब्रुवारी, २०२२ या कालावधीतील पुरवठा करण्यात आलेल्या आहाराच्या पाकिटाच्या वजनात तफावत आढळून आलेली आहे, सदर बाबत पुरवठाधारक संस्थेस आयुक्त, एकात्मिक बालविकास सेवा योजना यांचेमार्फत कारणे दाखवा नोटीस बजाविण्यात आलेली आहे. सदर नोटीशीचे उत्तर प्राप्त झाल्यानंतर नियमानुसार आवश्यक ती कारवाई करण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

श्री.राजेन्द्र भागवत
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.

मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.